

Obsah

AKTUALITY 2

VZDĚLÁVÁNÍ

K nabídce vzdělávacích akcí na 2. pol. 2007 (Ing. Jana Pilátová)	3
Auditoři právo nepotřebují? (Ing. Jiří Vrba)	3
Charakter finanční podpory „de minimis“ (Ing. Mgr. Miloš Kárník)	4
Seznam auditorů, kteří k 30. 3. 2007 nezaslali Evidenční záznam o účasti na KPV v roce 2006	5
Internetové stránky KA ČR v nové podobě (Ing. Athina Lérová)	7

TÉMA ČÍSLA – POJIŠŤOVNICTVÍ

Pojistný trh s nižší dynamikou	9
Rizika pojišťovacích institucí a jejich řízení (Doc. Ing. Eva Ducháčková, CSc.)	11
Specifika účetnictví komerčních pojišťoven (Ing. Jiřina Bokšová, PhD.)	18
Oceňování finančního umístění a pojistné technických rezerv (Ing. Jiřina Bokšová, PhD.)	23

RECENZE

Účetní informační systémy – využití informačních a komunikačních technologií v účetnictví (Prof. Ing. Libuše Müllerová, CSc.)	26
--	----

LIDÉ A FIRMY 28

Foto na titulní straně: Jan Beneš

@ e-příloha Auditor 4/2007

- K některým problémům kolem účetní závěrky podnikatelů
- Problematika zdanění společníků s.r.o. vykonávajících samostatně výdělečnou činnost pro s.r.o.
- Změna ve zveřejňování ÚZ v Obchodním rejstříku
- Co přinese MiFID do českého právního řádu

Toto číslo vyšlo **4. 5. 2007**
Uzávěrka pro příjem podkladů
pro další číslo je **16. 5. 2007**

Pravdivý obraz nejen ve veřejném sektoru

Není to tak dávno, co jsem se zúčastnil v Bruselu konference pod záštitou FEE s názvem

„Modernizace účetnictví ve veřejném sektoru“. Téma modernizace, ačkoliv velmi skloňované ve všech účetních a auditorských kruzích, které se veřejným sektorem zabývají, se zdálo být z Bruselu velmi vzdálené. Otázky aktuálního principu a moderního přístupu k účetnictví, byť tak často diskutované na této či jiných podobných akcích, jako by byly vzdálené běžné auditorské praxi.

A ejhle, Výbor pro veřejný sektor již více než dva měsíce řeší otázku, jak by se měl auditor postavit k účetním závěrkám nevydělečných organizací, které neobsahují opravné položky, rezervy ani další prvky „modernějšího podnikatelského“ účetnictví, protože je prostě obsahovat nesmí. Příslušné účetní předpisy neumožňují takové účetní nástroje ve veřejném sektoru používat, ačkoliv by si to dosažení „věrného a poctivého obrazu“ i u subjektů veřejného sektoru často více než vyžadovalo.

Nechci v tomto článku řešit onen odborný problém, který nyní přidává vrásky odborným kruhům komory. Chtěl bych poukázat na to, jak dosud vzdálené téma „modernizace účetnictví veřejného sektoru“ vstoupilo do běžného auditorského života. Jak se má poctivý auditor postavit k účetní závěrce nevydělečné organizace, která zcela v souladu s účetními předpisy neobsahuje rezervy a opravné položky, ačkoliv situace účetní jednotky o ně přímo křičí?

V této chvíli jsou daleko všechny krásné sály, kde se o modernizaci účetnictví hovořilo, i všechny menší sály, kde se auditor školil v auditorských či účetních postupech. Auditor zůstává se svým problémem sám, s plnou odpovědností svého podpisu a svého auditorského vědomí a svědomí.

Lze říci, že se v podstatě dostal do „soukolí“ modernějšího auditorského pohledu a auditorských postupů s „méně moderní“ podobou postupů účetních.

Nyní je to možná nejvíc vidět právě v oblasti veřejného sektoru, ale je problém jenom zde? Už vás vidím, jak vykřikujete, že i v této či jiné účetní oblasti se řídíme přesně podle platných účetních postupů, ačkoliv by si věrný a poctivý obraz žádal něco jiného.

Asi je to opravdu tak. Auditorské metody a postupy běžící sedmimílovými kroky vpřed a české účetní předpisy se jim občas dívají na záda. A možná účetní předpisy ve veřejném sektoru z těch zad vidí ještě méně.

V tomto krátkém příspěvku nemohu uvedený problém podrobněji rozvést. Chtěl bych se však veřejně přimluvit za to, abychom všichni, kteří v tom můžeme něco udělat, snížili na minimum vzdálenost mezi „méně moderními“ účetními předpisy a požadavkem na věrný a poctivý obraz. Pomůžeme tak auditorům, kteří sami a daleko od konferenčních místností stojí před problémem svého auditorského svědomí, ale také všem uživatelům účetních závěrek.

Ing. Radomír Stružinský
předseda Výboru
pro veřejný sektor KA ČR
Mazars Audit s. r. o.

Ze zasedání Rady KA ČR

Jednání rady, které se uskutečnilo 2. dubna 2007, zahájil a řídil prezident doc. Králíček. V úvodním slově přivítal nového člena rady, kterým se stal Ing. Petr Šobotník z PricewaterhouseCoopers a nahradil Ing. Marii Kučerovou, která abdikovala v únoru letošního roku. Po projednání standardních záležitostí Výboru pro otázky profese a etiku podle zákona č. 254/2000 Sb. a profesních předpisů komory (vyškrtnutí asistentů auditora, pozastavení oprávnění k poskytování auditorických služeb, snížení fixního příspěvku na rok 2007) podal Ing. Šobotník aktuální informace k novele Etického kodexu IFAC. Ing. Rokosová komentovala předložené předběžné výsledky plnění

rozpočtu roku 2006 a přerozdělení nákladů a výnosů podle interní směrnice Oběh účetních dokladů. Poté rada uvítala na svém zasedání zástupce, resp. předsedy Dozorčí komise a Kárné komise. Na programu společného jednání byly mj. prezentace nového webu KA ČR, informace doc. Králíčka o vývoji implementace nové směrnice EU o statutárním auditu a o jednání s MF ČR. Jakmile bude návrh zákona (a případně dalších právních předpisů) předán do připomínkového řízení, budeme o tom čtenáře časopisu Auditor informovat. Rada schválila v souladu se zákoníkem práce celoplošnou dovolenou pracovníků úřadu v roce 2007, informace je zveřejněna na této straně a na webu Komory.

Ve dnech 25. – 28. 6. 2007 v Praze proběhne zasedání Výboru pro vzdělávání a profesní rozvoj IFAC a poslední den bude uspořádán seminář ve spolupráci se Svazem účetních.

Rada vzala na vědomí informace ze zasedání Národní účetní rady, zápisy ze zasedání prezidia, výborů a komisí, zprávu Ing. Jindřichové ze zahraniční cesty do FEE a informace Kárné komise. V závěru svého jednání rada jmenovala nového člena Výboru pro auditorické směrnice Ing. Liberdu z KPMG a doporučila nominaci doc. Králíčka a Ing. Mrkvičkové do výborů IFAC.

Ing. Eva Rokosová, MBA
Úřad KA ČR

Celoplošná dovolená pracovníků úřadu KA ČR v roce 2007

Celoplošná dovolená pracovníků úřadu Komory auditorů ČR je v roce 2007 stanovena v těchto termínech:

- v létě na **2. – 13. 7. a 6. – 17. 8. 2007**,
- v zimě na **27. – 31. 12. 2007**.

Své dotazy a požadavky na členy volených orgánů nebo pracovníky úřadu komory směřujte, prosím, pokud možno mimo toto období. Děkujeme za pochopení.

-av-

Změna zákona o účetnictví – zveřejňování v Obchodním věstníku

Zákonem č. 69/2007 Sb. ze dne 7. března 2007, byla v § 21a odst. 4 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, zrušena poslední věta, která ukládala účetním jednotkám uvedeným v § 20 povinnost zveřejňovat svou účetní závěrku rovněž v Obchodním věstníku.

V přechodném ustanovení zákona č. 69/2007 Sb. se uvádí: „Ke vzniku povinnosti účetní jednotky zveřejnit účetní závěrku též v Obchodním věstníku na základě ustanovení § 21a odst. 4 zákona č. 563/1991 Sb., ve znění zákona č. 81/2006 Sb., se do dne účinnosti tohoto zákona nepřihlíží“.

Zákon nabyl účinnosti dnem vyhlášení ve Sbírce zákonů 4. dubna 2007.

-ru-

Příručka pro provádění auditu u podnikatelů – zdarma

Příručka pro provádění auditu u podnikatelů je stále k dispozici v sídle Úřadu Komory auditorů. Příručka je určena všem auditorům a asistentům auditora. Zájemci si ji mohou vyzvednout osobně v sídle Úřadu KA ČR u K. Slívové (číslo dveří 303). Mimopražským zájemcům bude příručka zaslána doporučeně poštou po zaslání písemné objednávky s uvedenou zásilací adresou a po zaplacení poštovního a balného v část-

ce 100 Kč na účet Komory auditorů číslo 87039011/0100, variabilní symbol 4436.

Žádosti o zaslání příručky zasílejte na e-mail: kacr@kacr.cz, faxem na číslo 242 211 905 nebo na adresu Komora auditorů ČR, Opletalova 55, 110 00 Praha 1.

-kasl-

K nabídce vzdělávacích akcí na 2. pololetí 2007

Spolu s novým číslem časopisu Auditor se vám dostává do rukou také speciální příloha, ve které jsme připravili novou nabídku vzdělávacích akcí na podzim letošního roku – nejen pro auditory, ale i pro asistenty. Najdete zde nabídku termínů dvou-denního semináře **Praktická aplikace mezinárodních auditorských standardů**, jehož absolvování je započítáváno do povinných hodin prioritního tématu. Tento seminář je určen zvláště pro pražské a zvláště pro mimopražské posluchače – s ohledem na dotaci z evropských fondů, kterou se komoře podařilo získat. Jedná se o setkání, která jsou lektorována auditory z praxe, což má obrovskou výhodu pro účastníky seminářů, ale vzhledem k vysokému pracovnímu vytížení lektorů není jednoduché zajistit velký počet termínů.

Z tohoto důvodu si dovoluujeme apelovat na včasné zaslání přihlášek, aby bylo možné v dostatečném předstihu vše organizačně zajistit. Dále si dovoluujeme upozornit na nepříjemné důsledky pro ty, kteří se přihlásí a na seminář nepřejdou nebo jej neabsolvují celý. Takovým „hříšníkům“ (kterých je sice málo, ale bohužel existují) nebudou započteny hodiny do plnění prioritního tématu, a současně se vystavují riziku, že budou muset komoře hradit eventuální vzniklé vícenáklady. Překvapuje lehkomyšlnost kolegů, neboť někteří v rámci profese dohlí-

žejí na plnění podmínek dotovaných akcí, a určitě ví, že neplnění podmínek může mít velice nepříjemné následky. Naopak nás těší velká účast a pochvala ze strany absolventů, kteří ocenili, že daná problematika je procvičována nejen na příkladech z praxe, ale také živě diskutována mezi účastníky semináře.

V nabídce dále najdete již tradiční **jednodenní semináře a klubová setkání**. Ta jsou věnována nejen problematice daní, ale také neziskovým organizacím, novinkám v obchodním zákoníku, podnikovým kombinacím, rozpoznávání derivátů u klienta či již tradiční tematice roční účetní závěrky podnikatelů. V nabídce nechybí ani mezinárodní účetní standardy. Připravili jsme také seminář na téma **Aktuální problematika řešená Výborem pro metodiku KA ČR**. Nechybí ani setkání s odborníkem na téma **Opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti**. Semináře jsou již tradičně organizovány nejen v Praze, ale i v Brně a v Ostravě.

Na závěr mi dovoluji připomenout, že vzdělávání se můžete věnovat též v pohodlí svých kanceláří či domovů prostřednictvím e-learningových kurzů, které jsou pro vás připraveny na webových stránkách komory.

Ing. Jana Pilátová

předsedkyně výboru pro kontinuální profesní vzdělávání

Vzdělávání

Auditoři právo nepotřebují?

V průběhu prvního čtvrtletí 2007 jsme otestovali pilotní projekt, jehož smys-

lem bylo rozšířit v několika krátkých cyklech vzdělávání pro auditory v oblasti práva. Tento vzdělávací seminář jsme nazvali **Právo pro auditory** a byl uspořádán ve spolupráci s právnickou fakultou Masarykovy univerzity (PF MU) v období ledna až března 2007 v Brně v celkovém rozsahu 32 vyučovacích hodin.

Co obsahovaly jednotlivé části?

1. Teorie práva, správní právo
2. Občanské právo hmotné a procesní
3. Obchodní právo
4. Pracovní právo a trestní právo

Obsah semináře byl vytvořen ve spolupráci s PF MU s maximální pečlivostí a s vědomím nutnosti získat v co nejkratším čase všeobecný přehled nejen z hlediska teorie práva, ale i jeho jednotlivých částí, se kterými se auditor v praxi nejčastěji setkává.

Pokud hodnotíme cyklus z hlediska odborné úrovně, nutno ocenit jak vhodný výběr tematiky, tak i vystupování jednotlivých vyučujících. Ti přistupovali k přednášené tematice velmi odpovědně a připravené písemné materiály, včetně prezentace v programu Power-Point, byly zaměřeny na auditorskou profesi. V diskusi, která mnohdy přesahovala vymezený rámec přednášeného předmětu, se ozřejmila skutečnost, že auditoři skutečně teoretické základy v oblasti práva potřebují. A to nejen z hlediska vytvoření si vlastního názoru na konkrétní právní stav, ale i skutečnosti, že některé smluvní vztahy (ověřované v souvislosti s posouzením jejich správného pro-

účtování) vykazují řadu základních právních vad, případně neurčitost jejich předmětu, což dává mnohdy velmi chabou podporu pro jeho věrné zobrazení v účetnictví příslušné účetní jednotky, nehledě na eventuální daňové důsledky neurčitého právního vztahu.

Co nám tedy chybělo?

Vyšší účast auditorů! Celého cyklu se zúčastnilo jen 11 auditorů, z toho jeden asistent (absolvování celého cyklu bylo finančně zvýhodněno). Jednotlivé části byly sice obsazeny lépe, přesto však nepřesáhly počet 22 posluchačů (obchodní právo). Při možné kapacitě – která byla omezena v podstatě jen velikostí posluchárny – je to jistě zarážející.

Hledáme příčiny tohoto stavu. Z rozhovorů s účastníky jednoznačně vyplývá absolutní spokojenost jak se zařazením této tematiky, tak s obsahem semináře. Naším původním záměrem bylo (po vyhodnocení pilotního cyklu seminářů a získaných zkušenostech) uspořádat obdobný seminář v Praze, případně jej s přiměřeným odstupem zopakovat i v Brně. Nyní však váháme a nevíme, v čem se stala chyba.

Uvítáme proto vaše reakce.

Opravdu auditori právo nepotřebují (jak je uvedeno v titulku tohoto příspěvku), nebo šlo o ojedinělý nezáměr, daný např. nevhodně zvoleným termínem?

Osobně jsem přesvědčen, že v souvislosti s dokončováním rekodifikace občanského a obchodního práva budeme ve velmi krátké době postaveni před problémem osvojení si základů této zcela nové právní úpravy. Navázaná spolupráce s předními brněnskými pedagogy dává předpoklad úspěšného zvládnutí tohoto aktuálního problému.

Ing. Jiří Vrba
viceprezident KA ČR

Charakter finanční podpory „de minimis“ poskytované pražským účastníkům školení „Praktická aplikace mezinárodních auditorských standardů“

Komora auditorů ČR získala od 1. 1. 2007 finanční podporu z Evropského sociálního fondu na projekt „Adaptabilita auditorů v pražském regionu na mezinárodní auditorské standardy“. V rámci tohoto projektu probíhá školení prioritního vzdělávacího tématu Praktická aplikace mezinárodních auditorských standardů. Finanční podpora byla přidělena pouze pro účastníky, kteří jsou z řad OSVČ a zaměstnanců auditorských firem výhradně se sídlem v Praze. Proto při přihlašování na tento seminář je třeba

dávat pozor, pro koho je určen. Finanční podpora byla poskytnuta jako podpora „de minimis“ – podpora malého rozsahu. Aby taková podpora mohla být poskytnuta, musí být splněny některé podmínky. Podle článku 87 Smlouvy o založení Evropského společenství jsou podpory poskytované v jakékoliv formě státem nebo ze státních prostředků neslučitelné se společným trhem, pokud narušují hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby a pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy. Výjimku tvoří podpora poskytnutá v souladu s Nařízením Komise (ES) č. 1998/2006 ze dne 15. prosince 2006, o použití článků 87 a 88 Smlouvy na podporu „de minimis“ s účinností od 1. 1. 2007, dříve Nařízením Komise (ES) č. 69/2001 z 12. ledna 2001. Tato podpora nesmí spolu s ostatními podporami „de minimis“ poskytnutými jednomu příjemci za dobu předchozích tří let přesáhnout výši odpovídající částce 200 000 EUR. Tento finanční strop platí bez ohledu

na formu či účel podpory „de minimis“ poskytnuté v předchozím tříletém období. Příjemcem podpory se rozumí auditor OSVČ či auditorská společnost, která vysílá na školení své zaměstnance.

Předpokládaná výše podpory na jednoho účastníka semináře bude činit cca 250 EUR. Tato výše je závislá na skutečném počtu proškolených účastníků, naplněnosti seminářů apod.

O skutečné výši budeme příjemce podpory písemně informovat po skončení celého projektu v polovině roku 2008. Povinnosť

KA ČR je vyžádat si u příjemce podpory čestné prohlášení o všech dalších podporách „de minimis“, které tento příjemce v předchozích dvou fiskálních letech a v současném fiskálním roce obdržel. KA ČR může poskytnout novou podporu „de minimis“ až po přezkoumání, zda celková výše podpory „de minimis“, kterou příjemce obdržel v rozhodném období, nepřesáhne maximální stropy.

Vzor čestného prohlášení je k dispozici na nových webových stránkách komory (www.kacr.cz). Účastníkům seminářů, resp. příjemcům podpory bude vzor prohlášení také zaslán spolu s pozvánkou na seminář a podepsané prohlášení bude od účastníků vybíráno při prezenci před zahájením semináře. Prosíme auditory a zaměstnance auditorských firem z Prahy v tomto směru o spolupráci, aby jim mohla být podpora řádně poskytnuta.

Ing. Mgr. Miloš Kárník
vedoucí projektu
metodické oddělení Úřadu KA ČR

Řada auditorů neplní povinnost informovat komoru o svém profesním vzdělávání

Stejně jako v uplynulých letech i letos zveřejňujeme na tomto místě seznam auditorů, kteří ani dva měsíce po řádně stanoveném termínu pro odevzdání Evidenčního záznamu o účasti na KPV za rok 2006 (a přes opakované upomínky v časopise) tuto povinnost nesplnili. Jedná se o 177 auditorů (tučným písmem jsou zvýrazněni auditoři, kteří se stejného porušení Směrnice pro KPV dopustili i v roce 2005).

Vzhledem k tomu, že se stále jedná o vysoký počet auditorů, předá Institut vzdělávání kárné komisi podnět na zahájení řízení s těmi auditory, kteří opakovaně po-

rušují ustanovení Směrnice pro KPV a dlouhodobě neplní stanovený rozsah KPV.

Monika Kryštůfková

Institut vzdělávání KA ČR

Kárná komise bude posuzovat dlouhodobé neudržování kvalifikace jako závažné a bude zvažovat kárné opatření – vyškrtnutí ze seznamu auditorů.

Ing. Josef Zídek

předseda Kárné komise KA ČR

Seznam auditorů, kteří k 31. 3. 2007 nezaslali Evidenční záznam o účasti na KPV v roce 2006

příjmení a jméno	č. osv.	příjmení a jméno	č. osv.	příjmení a jméno	č. osv.
Ing. ALFERY Jana	1162	Ing. HEJRET Miloslav	1178	Ing. KOUBA Milan	1196
Ing. AMBROŽ Petr	1005	Ing. HLAVÁČEK Petr	1462	Ing. KOZOHORSKÝ Leonard	0066
Ing. BARVOVÁ Jindřiška	1409	Ing. HÖCKOVÁ Jitka	0402	Ing. KRAFČÍKOVÁ Jana	1551
Ing. BĀTA Vladimír	1574	Ing. HOLENA Libor	1570	Ing. KRUNTORÁDOVÁ Lenka	1502
Ing. BELEJOVÁ Zdeňka	0732	Ing. HOLÍNSKÁ Eva CSc.	1169	Ing. KRÍŽ Zdeněk	1888
Ing. BERÁNKOVÁ Dagmar	1749	Ing. HOLUB Pavel	1397	Ing. KUBECOVÁ Jana	0134
Ing. BOKOROVÁ Jarmila	0882	Ing. HORAD Daniel	1979	Ing. KUNCOVÁ Jiřina	0197
Ing. BRTNÍK Antonín	1174	Doc. Dr. Ing. HÓTOVÁ Renáta	1372	Ing. KUPČÁK Václav CSc.	1721
Ing. BRYCHTOVÁ Jitka	1471	Ing. HUML Jiří	1608	Ing. KUTNAR Radek	1503
Ing. BUDJAČ Oldřich	1710	Ing. CHALOUPKOVÁ Stanislava	0161	Ing. LÁNÍČKOVÁ Hana	1688
Ing. BULHART Pavel	2021	Ing. CHLÁDEK Jaroslav	0410	Ing. LEVOROVÁ Dana	1727
Ing. BUŇKOVÁ Jana	1687	Ing. JANÍČEK Petr	1571	Ing. LICINBERGOVÁ Jitka	1620
Ing. BURGET Petr	2019	Ing. JANOUCHOVÁ Blanka	1527	Ing. LUŇÁKOVÁ Marie	1600
Ing. BUŠEK Emil	1325	Ing. JASOVSKÝ Daniel	1885	Ing. MACHOVÁ Blanka	0565
Ing. CÍSAŘOVÁ Pavla	1498	Ing. JEŘÁBEK Martin	1867	Ing. MAIXNEROVÁ Jana	1962
Ing. CUPÁKOVÁ Dana	1655	Ing. JEŽEK Libor	1769	Ing. MAKAJ Jiří	1529
Ing. ČABLOVÁ Ivana	1686	Ing. JÍLEK Karel	1763	Ing. MAŠEK Josef	1937
Ing. ČÍPOVÁ Šárka	1870	Ing. JINDŘICH Jan	1133	Ing. MEDVĚD Pavel	1584
Ing. DOBRÁ Libuše	1342	Ing. JUDr. BUČKOVÁ Ariana	1707	Ing. MELCROVÁ Zuzana	1938
Ing. DOČEKAL Pavel	1803	Ing. JURÁNEK Vilém	1430	Ing. MELICHAŘOVÁ Dagmar	1654
Ing. DOLEŽAL Václav	0072	Ing. KADLEC Otto	1286	Ing. MIHALIDESOVÁ Zdeňka	1545
Ing. DOLEŽALOVÁ Hana	1343	Ing. KAILOVÁ Miloslava	1202	Ing. MICHÁLEK Miroslav	1554
Ing. DOLEŽALOVÁ Irena	1643	Ing. KÁLAL Petr	1639	Ing. MICHÁLKOVÁ Marie	1108
Ing. DOLEŽEL Jiří	0356	Ing. KARBANOVÁ Blanka	1415	Ing. MICHELFEITOVÁ Judita	1745
Ing. DUCHEK Petr	1783	Ing. KAREL Josef	1410	Ing. MÍREK Vladislav	1337
Ing. DUŠEK Emil	0585	Doc. Ing. KAŠKA Josef DrSc.	1132	Ing. MORAVEC Jaroslav	1365
Ing. FEJFAROVÁ Irena	1860	Ing. KEMR Otakar	0056	Ing. MORDOVANCOVÁ Lenka	1518
Ing. FIALOVÁ Petra	2033	Ing. KHYN Václav	0451	Ing. MRNKA Rudolf	1125
Ing. FUČÍK Ivan	1103	Ing. KLAUVÍKOVÁ Bohuslava	1691	Ing. NEDVĚD Václav	0717
Ing. GABRIELOVÁ Alena	1037	Ing. KLÍMA Miroslav	1310	Ing. NĚMCOVÁ Olga	1486
Ing. GAJDOŠOVÁ Irena	2047	Ing. KLIMENT Richard	1102	Ing. NĚMETHOVÁ Ivana	1891
Ing. GALUŠKA Pavel	1880	Ing. KOMÁNEK Martin	1936	Ing. NOVÁKOVÁ Marcela	1997
Ing. HADRAVA Jan	1478	Ing. KONEČNÁ Pavla	1020	Ing. NOVOTNÝ Zdeněk	1131
Ing. HÁJEK Jan	0279	Ing. KOS Pavel	0569	Ing. ORLÍK František	1480
Ing. HANÁK Zdeněk	1464	Ing. KOSEJK Václav	1742	Ing. ORLITOVÁ Jarmila	1606

příjmení a jméno	č. osv.
Ing. OUTĚŘICKÁ Olga	1358
Ing. Palyza Jiří	1618
Ing. PANOVCOVÁ Jitka	1786
Ing. PAVELCOVÁ Věra	1374
Ing. PECHANOVÁ Hana	0199
Ing. PETRÁŠEK František CSc.	0096
Ing. PETRŽILKOVÁ Irena	0821
Ing. PLACHÝ Martin	1733
Ing. PLAVCOVÁ Lenka	1541
Ing. POLEŠÁK Miloň	0509
Ing. POSPÍŠILOVÁ Ludmila	1492
Ing. PROCHÁZKA Petr	1943
Ing. PROCHÁZKOVÁ Blanka	1439
Ing. PROKOPIUS Milan	2022
Ing. PŘIBYL Martin	2023
Ing. PSOHLAVEC Karel	1175
Ing. RADNÍK Lubomír	0277
Ing. RAJTORA Jaroslav	0081
Ing. RASOCHA Hynek	0963
Ing. RŮŽIČKOVÁ Veronika	1806
Ing. ŘEHÁK Jaroslav	1652
Ing. ŘÍHOVÁ Magdalena	0681
Ing. SARVAŠOVÁ Jana	1594
Ing. SAVOVÁ Miroslava	1254

příjmení a jméno	č. osv.
Ing. SEDLÁKOVÁ Zuzana	1967
Ing. SÍTAŘOVÁ Blanka	1753
Ing. SKŘÍŠOVSKÝ Petr	0253
Ing. SLABÝ Miloslav	1828
Ing. SLÁMOVÁ Zdeňka	1458
Ing. SLAWIKOVÁ Drahomíra	1414
Ing. SMILEK Jan	1671
Ing. SROVNALOVÁ Anna	1843
Ing. STAŇKOVÁ Jaroslava	1713
Ing. STRNADOVÁ Eva	1850
Ing. SVOBODA Václav	1625
Ing. SYNEK Milan	0929
Ing. ŠIMONOVSKÁ Jana	1628
Ing. ŠKRAŇKA Pavel	2025
Ing. ŠKRDLANT Jiří	0429
Ing. ŠLAISOVÁ Eva	1003
Ing. ŠLEJHAROVÁ Marie	2002
Ing. ŠMÍD Jiří	1256
Ing. ŠPAČKOVÁ Milada	0080
Ing. ŠTEINFELD Jakub	2014
Mgr. ŠTĚPÁN Martin	1902
Ing. ŠTĚPÁNKOVÁ Magdalena	1626
Ing. ŠTĚRBOVÁ Ludmila	1720
Ing. ŠVÁLOVÁ Věra	1685

příjmení a jméno	č. osv.
Ing. ŠVEĐUK Jan	1209
Ing. TĚRA Miroslav	0456
Ing. TOKAN Ladislav CSc.	1251
Ing. TRÁVNÍČEK Jaroslav	0137
Ing. TUREČEK Petr	1830
Ing. TUREK Miloš	1493
Ing. TYLL Rudolf	0254
Ing. VAŇKOVÁ Marie	0728
Ing. VITOUŠOVÁ Eva	0463
Ing. VOHARČÍKOVÁ Jaroslava	1666
Ing. VOJTEK Bohumil	1657
Ing. VOLNÝ Lumír	1411
Ing. VONDRA Luděk	1357
Ing. VYČÍTALOVÁ Ludmila	0700
Ing. WEIDA Vlastimil	1327
Ing. WEIDOVÁ Dana	1801
Ing. WRLÍK Milan	1008
Ing. ZAPLETALOVÁ Radka	1926
Ing. ZAVORAL Jan	1614
Ing. ZELENKOVÁ Zuzana	1725
Ing. ZEMAN Jan	1765
Ing. ŽAMBŮRKOVÁ Jitka	0982
Ing. ŽILKA Vladimír	1928
Ing. ŽÍŽALA Josef	1929

Co najdete v e-příloze č. 4/2007

Na pomoc auditorům

K některým problémům kolem účetní závěrky podnikatelů

Zatímco auditor je odpovědný za formulování a vydání výroku k účetní závěrce, odpovědnost za její zpracování je na vedení účetní jednotky. A právě pokud jde o způsob zpracování účetní závěrky, vyskytují se v praxi účetních jednotek některé problémy. Celý článek V. Schiffera k problematice způsobu podpisování účetní závěrky a výroční zprávy najdete v e-příloze Auditor, která je pro auditory přístupná na internetových stránkách Komory auditorů www.kacr.cz v uzavřené části.

Zaujalo nás

Problematika zdanění společníků s. r. o. vykonávajících samostatně výdělečnou činnost pro s. r. o.

Článek se zabývá problémem, kdy společník společnosti s ruče-

ným omezeným vykonává činnost pro tuto společnost jako podnikatel fyzická osoba podnikající na základě živnostenského oprávnění nebo podle zvláštních právních předpisů. Příkladem může být advokát společník společnosti s ručením omezeným, který tuto společnost zastupuje u soudu na základě plné moci a vykonává tuto svou činnost jako samostatný advokát podnikající na základě zákona o advokacii.

Zaznamenali jsme

Významná změna ve zveřejňování účetní závěrky ve sbírce listin v Obchodním rejstříku

Dnem 1. ledna 2007 nabyla účinnosti vyhláška č. 562/2006 Sb., kterou se stanoví způsob převedení listin do elektronické podoby, způsob nakládání s převedenými listinami a obligatorní

elektronická podoba listin (vyhláška o digitalizaci obchodního rejstříku). O povinnostech vyplývajících z této vyhlášky ve vazbě na účetní závěrky si více přečtete v e-příloze.

Co je to MiFID a co přinese do českého právního řádu

Pojem MiFID je v současnosti na finančním trhu často používaným zaklínadlem, někdy však až „demonizovaným“ termínem. Jde o rozsáhlý soubor nových evropských pravidel pro kapitálový trh, který se v tuzemsku promítne do řady právních předpisů a výrazně ovlivní činnost všech účastníků trhu. Více osvětlit tuto problematiku a představit změny v českém právním řádu je cílem článku, jehož přetisk z časopisu FP – finanční poradce je v e-příloze č. 4/2007.

-av-

Internetové stránky Komory auditorů v nové podobě

V době, kdy budete číst toto číslo časopisu Auditor, jsou již v provozu internetové stránky Komory auditorů ČR v nové podobě, a to na stejné adrese www.kacr.cz jako dosud.

Nová je nejen grafická úprava čili vizuální podoba stránek, ale i jejich struktura. Cílem všech změn je, aby nové webové stránky komory byly uživatelsky přívětivější, tj. aby byly přehlednější a umožňovaly návštěvníkům snadnější orientaci.

Veřejně přístupná část

Úvodní stránka (viz obrázek nahoře) je vizuálně rozdělena na část

pro občany, která je určena široké veřejnosti, a na část pro auditory. Toto optické rozlišení má návštěvníkům webových stránek komory pomoci dostat se rychleji k informacím, které by je mohly zajímat především. Obě části jsou tedy přístupné komukoliv, rozdělení má za cíl urychlit orientaci v menu. Hned na úvodní stránce jsou aktuality. V nich se budou objevovat nejčerstvější novinky ze všech oblastí týkajících se auditorské profese – například vzdělávací akce včetně e-learningových kurzů, nové manuály či příručky, legislativní změny, novinky týkající se účetnictví a auditu z Evropské unie, me-

zinárodní federace IFAC, evropské federace FEE aj.

Úplnou novinkou na úvodní stránce bude kalendář, který bude přinášet přehled akcí připravovaných komorou i dalších významných akcí týkajících se auditorské profese. Jde například o vzdělávací kurzy, termíny zasedání Rady KA ČR, komisí, výborů a redakčních rad, konání mezinárodních kongresů a konferencí.

Návštěvník stránek má vždy přehled, v které sekci webu se právě nachází. Zpět na úvodní stránku se lze z kteréhokoliv místa dostat kliknutím na logo KA ČR nebo na záložku „Úvod“ nahoře.

Extranet pro auditory

Dřívější uzavřenou část pro auditory, přístupnou pod uživatelským jménem a heslem, nahradil Extranet. Do něho mají přístup jen auditori zapsaní v seznamu komory. Struktura ani obsah této části webu se nijak výrazně nezměnily. Zůstalo zachováno v jiné podobě diskusní fórum, určené pro vzájemnou komunikaci auditorů a výměnu zkušeností, i většina ostatních sekcí.

Pokud jde o přístup do Extranetu, po zvážení všech hledisek bylo nakonec rozhodnuto vygenerovat všem auditorům hesla nová. Nové heslo bude zasláno e-mailem těm auditorům, kteří komoře dříve sdělili svou e-mailovou adresu. Ostatním auditorům bude nově vygenerované heslo sděleno na vyžádání na Úřadu KA ČR.

Jak se přihlásit do Extranetu

Při prvním vstupu do Extranetu bude třeba zadat jméno v původní podobě a nové heslo. V budoucnu si lze heslo kdykoliv změnit, a to pomocí již známé funkce „změna hesla“.

Nový editační program

Veškeré informace se na internetové stránce komory budou vkládat pomocí nového editačního progra-

mu. Ten je koncipovaný tak, aby informace, včetně tabulek, souborů a obrázků, a jejich aktualizaci mohli provádět vybraní pracovníci úřadu komory namísto externí firmy jako dříve. Tím se ročně ušetří statisícové částky, vydávané dosud za správu internetových stránek a aktualizaci. Další předností je to, že nově vložená či aktualizovaná informace se na webových stránkách objeví prakticky ihned po jejím vložení do editačního programu a povolení k publikaci. Odpadá tak několikadenní časová prodleva mezi zadáním informace a jejím zveřejněním na internetových stránkách, dříve častý jev.

Nový editační program umožňuje provádět změny ve struktuře - přidávat podle potřeby nové sekce/oddělení, rušit nepotřebné sekce, měnit členění.

Co předcházelo spuštění nového webu

Nový design a strukturu internetových stránek vytvořila podle požadavků komory brněnská firma webProgress. Ta je i novým poskytovatelem internetových služeb, zahrnujících služby jako webhosting, poskytnutí prostoru na serverovém disku v datovém centru GTS, provoz internetových domén a poskytnutí prostoru pro elektro-

nickou poštu. Firma webProgress také zaškolila zaměstnance úřadu KA ČR pro práci s novým editačním systémem.

Ostrému spuštění nového webu předcházela několikaměsíční proces aktualizací veškerých informací na starých internetových stránkách pracovníky úřadu KA ČR, jejich postupné převádění na přechodné testovací stránky firmou webProgress a následná kontrola.

Během testovacího provozu se ukázal být nejnáročnější převod seznamů auditorů, kde jsou kromě povinných údajů zveřejňovány se souhlasem auditora i další údaje. Tyto seznamy bylo třeba před převedením na nový web pečlivě zkontrolovat. Šlo nejen o seznamy auditorů (1285) a auditorických společností (350), ale i o seznamy auditorů s pozastaveným oprávněním a vyškrtnutých auditorů a auditorických společností (zhruba 600).

Po konečném odsouhlasení struktury a obsahu ze strany komory byl „odříznut“ starý web a spuštěny naostro nové internetové stránky.

Ing. Athina Lérová,
referát vnějších vztahů
úřadu KA ČR

Pojistný trh s nižší dynamikou

Tabulka č. 1: Pojištnictví – vývoj některých ukazatelů 2004 – 2006

Pojištnictví	2004	2005	2006 I. pol.
Počet aktivních subjektů (pojišoven), z toho	40	45	45
• pojištovny s rozhodující zahraniční majetkovou účastí 1)	19	20	20
• pojištovny s rozhodující majetkovou účastí ze zemi EU1)	16	17	17
• pobočky pojišoven ze zemi EU	7	12	12
Průměrný evidenční počet zaměstnanců pojišoven	14 906	14 506	14 357
Mzdy – bez ostatních osobních nákladů	5 463 153	5 423 258	3 107 446
Ostatní osobní náklady	116 167	216 629	111 983
Počet registrovaných zprostředkovatelů 2)	43 574	35 067	41 973
Aktiva celkem (tis. Kč), z toho	293 974 119	320 109 021	326 105 793
• pojištovny s rozhodující zahraniční majetkovou účastí 1)	215 723 923	245 161 204	249 326 377
• pojištovny s rozhodující majetkovou účastí ze zemi EU 1)	204 618 800	231 349 573	234 532 254
Počet pojišoven na trhu životních pojištění	19	22	22
• pojištovny s rozhodující zahraniční majetkovou účastí 1)	12	14	14
• pojištovny s rozhodující majetkovou účastí ze zemi EU 1)	10	12	12
• pobočky pojišoven ze zemi EU	1	4	4
Trh životních pojištění – předepsané hrubé pojistné (tis. Kč), z toho	44 201 009	44 954 269	22 574 211
• pojištovny s rozhodující zahraniční majetkovou účastí 1)	31 986 257	36 010 263	17 357 049
• pojištovny s rozhodující majetkovou účastí ze zemi EU 1)	29 201 082	32 811 842	15 735 397
Počet uzavřených pojistných smluv životních pojištění, z toho 3)	6 343 565	6 462 893	6 697 429
• počet nově uzavřených pojistných smluv 3)	1 079 595	845 370	381 364
Náklady na pojištění plnění z životních pojištění (tis. Kč)	23 442 780	19 730 278	9 862 493
Počet vyřízených pojistných událostí	1 207 813	994 241	454 704
Počet nevyřízených pojistných událostí	113 128	106 473	158 890
Rezerva na pojištění plnění – brutto	3 435 273	3 918 763	4 119 405
Počet pojišoven na trhu neživotních pojištění	37	40	40
• pojištovny s rozhodující zahraniční majetkovou účastí 1)	17	17	17
• pojištovny s rozhodující majetkovou účastí ze zemi EU 1)	14	14	14
• pobočky pojišoven ze zemi EU	6	10	10
Trh neživotních pojištění – předepsané hrubé pojistné (tis. Kč), z toho	68 377 194	72 125 154	38 967 604
• pojištovny s rozhodující zahraniční majetkovou účastí 1)	62 402 801	66 636 983	35 463 816
• pojištovny s rozhodující majetkovou účastí ze zemi EU 1)	61 033 728	65 229 717	34 637 764
Počet uzavřených pojistných smluv neživotních pojištění	13 912 589	14 840 350	14 594 853
• počet nově uzavřených pojistných smluv	4 081 560	4 940 610	2 699 758
Náklady na pojištění plnění z neživotních pojištění (tis. Kč)	35 368 379	34 273 642	19 562 921
Počet vyřízených pojistných událostí	1 305 398	1 335 175	750 921
Počet nevyřízených pojistných událostí	255 508	260 925	308 942
Rezerva na pojištění plnění – brutto	49 297 917	55 370 197	57 851 228
Základní kapitál celkem (tis. Kč)	14 381 427	16 674 140	16 610 044
Hospodářský výsledek pojišoven celkem (tis. Kč), z toho	10 903 646	8 049 062	5 545 406
• pojištovny s rozhodující zahraniční majetkovou účastí 1)	6 990 649	7 929 155	4 138 162
• pojištovny s rozhodující majetkovou účastí ze zemi EU 1)	6 596 826	6 463 287	3 894 514
Finanční umístění celkem (tis. Kč), z toho	222 254 346	248 304 088	258 956 919
• dluhopisy vydané členským státem nebo jeho centrální bankou	74 313 712	82 009 656	90 680 640
• dluhopisy vydané bankami a obdobnými úvěrovými institucemi členských států	10 181 736	12 687 832	14 252 651
• veřejně obchodovatelné dluhopisy vydané obchodními společnostmi	19 964 011	20 465 622	22 355 029
• pokladniční poukázky	7 815 226	7 162 736	7 542 596
• veřejně obchodovatelné komunální obligace	2 981 350	2 987 860	2 948 426
• půjčky, úvěry a jiné pohledávky	9 447 087	5 426 023	5 837 412
• směnky	167 137	288 111	101 108
• nemovitosti na území členských států	8 250 670	7 736 898	7 492 166
• hypoteční zástavní listy	5 809 779	12 854 094	14 894 991
• veřejně obchodovatelné akcie	7 186 477	8 806 936	10 764 056
• depozita a depozitní certifikáty u bank	15 797 099	21 078 449	17 750 457
• CP vydané jednotkou kolektivního investování	20 204 691	22 616 960	18 361 891
• předměty a díla umělecké kulturní hodnoty	105 984	105 561	103 206
• dluhopisy vydané EIB, ECB, EBRD nebo IBRD	16 621 574	17 770 899	16 072 559
• zahraniční CP obchodovatelné na regulovaném trhu států OECD	6 565 723	10 731 955	10 784 320
• deriváty přispívající ke snížení investičního rizika	191 624	10 363	0
• pohledávky za zajišťovami	16 650 465	15 564 133	19 015 411

Aktualizace: 10. 11. 2006. Zdroj ČNB.

Poznámky:

Do ukazatelů jsou zahrnuty i data za Českou kancelář pojistitelů, ČKP však není zahrnuta v počtu aktivních subjektů

1) Společnost ovládaná (kontrolovaná) zahraniční osobou (§ 66a odst. 1 obchodního zákoníku).

2) Do 1. pololetí 2005 počet zprostředkovatelů – agentů

3) Beze smluv za doplňková pojištění

Pojištnictví v České republice prodělalo od počátku 90. let nebývalý rozvoj. Stejně jako v bankovním sektoru i pro pojištnictví byl typický nástup celé řady nových subjektů, z nichž některé zanikly a jiné získaly pevné místo na trhu.

Pro tuzemský pojištní trh bylo od zavedení tržního hospodářství typické, že předepsané pojistné rostlo rychleji než hrubý domácí produkt, a dynamický růst se často vyjadřoval ve dvouciferných číslech (zejména v případě životního pojištění a po krizových situacích doma i ve světě – povodně, 11. září 2001).

V posledních dvou letech se ale dynamika pojištního trhu prudce zpomalila. Největší propad zaznamenalo životní pojištění, nižší nárůst pojištního je však patrný i v oblasti neživotního pojištění. Zástupci pojišoven se shodují v tom, že za snížením růstu neživotního pojištění stojí otevření trhu po vstupu naší republiky do EU, následné zvýšení tržní kapacity, zostření konkurence a strmý pád pojistných sazeb (některé velké české firmy si dokonce sjednaly pojištění přímo na zahraničních trzích, a to se projevilo úbytkem několika miliard na pojištním). Co se týče životního pojištění, zde se projevuje to, že někteří klienti v minulosti zaměřovali životní pojištění s investičním, což z hlediska dnešních nižších úrokových sazeb vede k tomu, že je o ně menší zájem.

Nicméně odborníci tvrdí, že český pojištní trh má obrovský potenciál a je jen otázkou času, kdy přijde zlom a tempo růstu pojištního se opět zvýší. Předepsané pojistné je totiž u nás zhruba poloviční proti průměru ve vyspělých evropských zemích. Dynamika růstu pojištního bude nepochybně podmíněna pozitivním vývojem české ekonomiky, realizací důchodové reformy a zvyšováním životní úrovně obyvatel.

A teď několik čísel. V současné době působí v České republice 33 pojišoven (se sídlem v tuzemsku) a 16 poboček zahraničních pojišoven (v roce 2006 jich bylo 12). Na základě svobody dočasně poskytovat služby

oznámilo záměr provozovat pojišťovací činnost na našem území 418 pojišťoven a poboček pojišťoven ze zemí Evropské unie nebo Evropského hospodářského prostoru.

Pokud jde o pojišťovny se sídlem v ČR, ve dvanácti případech jsou vlastníkem české subjekty a 21 pojišťoven má zahraniční majetkovou účast (největší podíl na základním kapitálu mají vlastníci z Rakouska a Nizozemí). Přes polovinu trhu (cca 58 %), měřeno předepsaným pojistným, ovládají dvě pojišťovny – Česká pojišťovna a Kooperativa. Další subjekty mají výrazně nižší tržní podíl (pouze u Allianz Pojišťovny a ČSOB Pojišťovny je tento podíl vyšší než pět procent).

-jd-

Struktura pojistného trhu

Pojišťovny podle předepsaného plnění

Životní pojišťovny dle předepsaného plnění

Neživotní pojišťovny dle předepsaného plnění

Tabulka č. 2: Deset nejvýznamnějších pojišťoven (2005, údaje v mld. Kč)

pojišťovna	bilanční suma	čistý zisk	základní kapitál	vlastní kapitál	technické rezervy
Česká pojišťovna	122,793	4,603	2,981	20,956	82,650
Kooperativa	37,918	0,949	2,800	7,068	25,403
ING životní pojišťovna	29,598	0,803	x	5,473	5,772
ČSOB Pojišťovna	22,986	-0,023	1,536	2,238	18,038
Allianz Pojišťovna	16,441	0,635	0,600	2,653	11,768
Generali Pojišťovna	12,800	0,500	0,500	1,576	4,016
Pojišťovna České spořitelny	12,703	0,187	1,117	1,757	10,681
Komerční pojišťovna	9,815	-0,050	0,603	0,733	8,855
První americko česká pojišťovna	8,273	0,206	0,106	1,766	6,048
Česká podnikatelská pojišťovna	5,313	0,011	1,000	0,825	4,569

Zdroj: Bankovníctví

Tabulka č. 3: Auditři pojišťoven se sídlem v ČR (stav k 16. 3. 2007)

	2002	2003	2004	2005	2006
AEGON Pojišťovna	ž x	x	x	EY	EY
Alig Czech Republic pojišťovna	n	PwC	PwC	PwC	PwC
Allianz Pojišťovna	u	KPMG	KPMG	KPMG	KPMG
Aviva, životní pojišťovna	ž	PwC	PwC	PwC	PwC
AXA životní pojišťovna (dříve Winterthur, Credit Suisse Life & Pensions)	u	KPMG	KPMG	KPMG	KPMG
Cestovní pojišťovna ADRIA Way družstvo	n	Aud. spol. Ostrava	Aud. spol. Ostrava	Aud. spol. Ostrava	Aud. spol. Ostrava
Česká podnikatelská pojišťovna	u	Primaska	BDO	BDO	BDO
Česká pojišťovna	u	KPMG	KPMG	KPMG	KPMG
Česká pojišťovna Zdraví	n	KPMG	KPMG	KPMG	KPMG
ČSOB Pojišťovna	u	KPMG	KPMG	KPMG	EY
D.A.S. pojišťovna právní ochrany	n	KPMG	KPMG	KPMG	KPMG
Euler Hermes Čescob, úvěrová pojišťovna	n	KPMG	KPMG	KPMG	KPMG
Evropská Cestovní Pojišťovna	n	KPMG	KPMG	KPMG	KPMG
Exportní garanční a pojišťovací společnost	n	EY	PwC	PwC	PwC
Generali Pojišťovna	u	PwC	PwC	PwC	PwC
Halali, všeobecná pojišťovna	n	Hornigová	Hornigová	Hornigová	Hornigová
Hasičská vzájemná pojišťovna	u	Louša & Christ.	Hanusek	Hanusek	Hanusek
ING pojišťovna (dříve Nat.-Nederlander)	n	KPMG	KPMG	KPMG	KPMG
Komerční pojišťovna	u	Deloitte	Deloitte	Deloitte	Deloitte
Komerční úvěrová pojišťovna EGAP	n	x	x	x	PwC
Kooperativa, pojišťovna	u	KPMG	KPMG	KPMG	KPMG
Maxima pojišťovna	u	HZ	HZ	HZ	KPMG
Pojišťovna Cardiff Pro Vita	u	EY	EY	EY	PwC
Pojišťovna České spořitelny	u	Deloitte	Deloitte	Deloitte	Deloitte
Pojišťovna Slavia	n	Audit-Control	Audit-Control	Audit-Control	Audit-Control
Pojišťovna VZP	n	HZ	HZ	HZ	HZ
První americko-česká pojišťovna	u	PwC	PwC	PwC	PwC
Servisní pojišťovna	n	MG Credit	MG Credit	MG Credit	MG Credit
Triglav pojišťovna	n	KPMG	KPMG	PwC	PwC
UNIQA pojišťovna	u	KPMG	KPMG	KPMG	KPMG
Victoria Volksbanken	u	KPMG	KPMG	KPMG	KPMG
Vitalitas pojišťovna	n	CIS Audit	CIS Audit	Audit Activity	Audit Activity
Wüstenrot, životní pojišťovna	ž	KPMG	KPMG	KPMG	KPMG

Vysvětlivky: u = životní i neživotní pojištění, ž = pouze životní pojištění, n = pouze neživotní pojištění

Rizika pojišťovacích institucí a jejich řízení

1. Metodologická východiska

Jedním z nejdůležitějších nástrojů ochrany lidské společnosti před důsledky nahodilých událostí, které vyvolávají ztráty na životech a zdraví lidí a na materiálních hodnotách, je specifický finanční nástroj, pojištění. Provozování pojišťovací činnosti vykonávají specializované pojišťovací instituce, vesměs organizované na komerčních principech. Pojišťovny, které provozují různé typy pojistných produktů, je třeba na jedné straně pojímat jako podnikatelské subjekty, na druhé straně provozování pojišťovací činnosti předepisuje určitá specifika. Tato specifika vyplývají ze zvláštního charakteru pojišťovací služby. Podstata pojištění metodologicky vychází z kategorie nahodilosti. Při pojištění vlastně dochází k přenesení negativních finančních důsledků nahodilé události z individuálního ekonomického subjektu na pojistitele. Pojistitel provozující příslušné pojistné produkty musí v první řadě rozhodnout o míře přijatelnosti příslušného nahodilého nebezpečí, jak z pohledu charakteru do pojištění přijímaných rizik, tak z pohledu možných dopadů na ekonomiku svého pojišťovacího obchodu.

Podstata pojištění je těsně spjata s procesy, které ukazují a současně zdůrazňují problém míry dokonalosti informací na trzích pojistných produktů. Tím se pojistný trh odlišuje od jiných determinističtější určených trhů. Nedokonalost informací při provozování pojistných produktů, tedy celkově na pojistném trhu vychází především ze skutečnosti, že rozhodující faktory, které ovlivňují skutečný škodní průběh v konkrétním pojistném odvětví, jsou nepoznatelné ze strany individuálních pojišťujících se subjektů. Ze strany pojistitelů se dá říci, že ze zcela exaktního pohledu ani tady nelze považovat tyto rozhodující faktory za přímo určitelné a poznatelné, neboť při ohodnocování přijímaných rizik, tedy při kalkulaci ekvivalentního pojistného musí pojistitelé vycházet z minulých dat a informací, tedy z minulých podmínek, které se ovšem v čase mění. A právě v současné době jsme svědky některých významných změn v charakteru řady rizik, která je typické prostřednictvím pojištění eliminovat. Riziková situace v současném období vyplývá z celé řady faktorů: výskyt a rozsah přírodních událostí souvisejících s klimatickými změnami na Zemi, výskyt a důsledky dosud krátkou dobu známých případně zcela nových nemocí, důsledky geopolitických změn (terorismus), nebezpečí ekologického charakteru, otázky přírodních zdrojů nutných k chodu ekonomik, negativní dopady globalizace, otázky regionálních a občanských válečných událostí, nebezpečí související s možným negativním využitím nukleární energie, zvyšování zadluženosti některých zemí, změny ve škodovosti v rámci některých pojistných odvětví, což souvisí s růstem kriminality, technického a technologického pokroku, vývoje v oblasti nanotechnologií.

Z výše uvedených argumentů se dá odvodit dílčí závěr o symetricky nedokonalém trhu s pojistnými produkty

a z pohledu činnosti pojistitelů o potřebě kvalitnějšího a komplexnějšího řízení rizik pojišťovacích institucí. Vzhledem k tomu, že pojišťovací instituce podnikají tím, že přebírají ke krytí důsledky negativních nahodilých nebezpečí od jiných subjektů, řízení vlastních podnikatelských rizik pojišťovacích společností začíná vlastně rozhodováním o přijímaných obchodech, tzn. analýzou, ohodnocováním a kvantifikací přebíraných nebezpečí, která jsou zahrnována ke krytí v rámci jednotlivých pojistných produktů. Významnou roli zde hraje využití metodologických postupů založených na pravděpodobnostních a statisticko-matematických propočtech. Provozování pojištění je spojeno dále s finančními transakcemi, jako je tvorba technických rezerv, investování rezerv, zajištění apod. Z výše uvedených skutečností vyplývají specifika pojišťoven z pohledu struktury rizik, kterými jsou pojišťovací instituce ve své činnosti ohroženy a současně možné přístupy, jak se s riziky navazujícími přímo na výkon a ekonomiku pojišťovací činnosti vyrovnávat.

Charakter a struktura rizik se významně liší při provozování životního a neživotního pojištění. Právě v posledním období se změny, ke kterým ve výskytu a dopadu pojistných událostí dochází, projevují větší měrou v rámci neživotního pojištění. Z pohledu analýz je tedy třeba tento vývoj zohlednit v přístupech k analýzám a při ohodnocování rizik v obou oblastech pojišťování je od sebe odlišit.

2. Životní a neživotní pojištění

Životní pojištění je předurčeno ke krytí rizik spojených z neodhadnutelnosti individuální délky života a nebo z možného poškození zdraví, které může představovat často neřešitelnou ekonomickou zátěž pro rodinu. Prvotním úkolem životního pojištění byla finanční ochrana rodiny v případě úmrtí živitele rodiny. Postupně se podoba životního pojištění mění, lze říci ve směru k uplatnění rezervotvorných pojištění, tedy krytí tzv. rizika dožití, které předpokládá výplatu sjednaného pojistného plnění při dožití se sjednaného věku. I když je třeba podotknout, že krytí rizika úmrtí neustoupilo zcela do pozadí, uplatňuje se částečně v jiných vazbách například v souvislosti s krytím úvěrového rizika (při čerpání úvěru). V současné době se zejména příkládá význam životnímu pojištění z pohledu krytí postaktivního věku.

Základní konstrukce životního pojištění vychází ze skutečnosti, že je dopředu sjednána velikost pojistného plnění při nastání příslušného nebezpečí. Současně je pro provozování životního důležitá skutečnost, že ve velké většině případů je jedná o krytí pojistných nebezpečí s relativní nahodilostí, tzn. že je známo, že příslušná událost (události) musí nastat, jen není zcela zřejmé v jakém okamžiku. Tedy při provozování životního pojištění se tato skutečnost projevuje v převaze tzv. rezervotvorného typu pojištění, kdy pojišťovna vlastně soustře-

duje podstatnou část přijatého pojistného v rezervě na budoucí výplatu pojistných plnění.

Neživotní pojištění je velice členitou oblastí pojištění, která zahrnuje pojistné produkty různého charakteru (věcné pojištění, pojištění finančních ztrát, odpovědnostní pojištění, úrazové a nemocenské pojištění, pojištění právní ochrany atd.). Tato pojištění převážně kryjí pojistná nebezpečí s tzv. absolutní nahodilostí, co se projevuje ve srovnání s životním pojištěním ve větší míře nahodilosti při provozování neživotních pojistných produktů ve srovnání s životními pojistnými produkty. Tato nahodilost vyplývá z nejistoty

- zda daná událost nastane,
- jaké důsledky tato událost bude mít (velikost pojistných plnění),
- jaký subjekt bude událostí postižen (např. v odpovědnostních pojištěních),
- v jakém okamžiku událost nastane.

Rozdílnost v charakteru životního a neživotního pojištění se projevuje v různých přístupech ke kalkulaci pojistného a v rozdílech v hospodaření, a tedy ve struktuře rizik životních a neživotních pojišťoven.

Rozdíly v kalkulaci pojistného v životním a neživotním pojištění:

- v životním pojištění je jisté, že se jedna ze dvou variant (úmrtí, dožití) realizuje, zatímco v neživotním pojištění v neživotním je počet a velikost škod nejisté,
- v životním pojištění je při pojistné události vyplacena předem dojednaná velikost pojistného plnění, v neživotním pojištění může být škoda v rozsahu od škody drobné až škoda katastrální,
- v neživotním pojištění může velikost pojistného plnění růst z důvodů nezávislých na kalkulaci pojišťovny, jako například růst cen, legislativní úpravy v rámci pojištění odpovědnosti za škody apod.,
- neživotní pojištění se obvykle sjednávají na dobu jednoho roku, i když se plynule prodlužují, ale pojišťovna od nich může teoreticky odstoupit, životní pojištění jsou většinou sjednávána na pevnou dobu,
- v životním pojištění jsou základními veličinami rozhodnými pro určení velikosti netto pojistného úmrtnostní tabulky (pro stanovení pravděpodobnosti úmrtí nebo dožití) a technická úroková míra (představuje minimální garantovaný výnos pro klienta),
- v neživotním pojištění vzhledem ke krátkodobějšímu charakteru nehraje tak významnou roli technická úroková míra jako v životním pojištění, v rámci neživotního pojištění je složitější stanovení pravděpodobnosti i celkové velikosti pojistných plnění vzhledem k výše uvedenému charakteru neživotního pojištění.

Rozdíly životního a neživotního pojištění jsou zřejmě rovněž ve struktuře bilance pojišťoven. V rámci bilance životní pojišťovny je zřejmě významnější role pojistně technických rezerv a investování. Tyto rozdíly se potom odrážejí v jiné struktuře rizik životních a neživotních pojišťoven.

Bilance neživotní pojišťovny (schématické vyjádření)

AKTIVA	PASIVA
finanční umístění do: - nemovitosti - dluhopisy - akcie - úvěry - vklady u bank - vklady u zajišťoven	technické rezervy
pohledávky	vlastní kapitál
ostatní aktiva	ostatní pasiva

Pramen: *Policy issues in Insurance, OECD, Paris, 1993, str. 214*

Bilance životní pojišťovny (schématické vyjádření)

AKTIVA	PASIVA
finanční umístění do: - nemovitosti - dluhopisy - akcie - úvěry - vklady u bank - vklady u zajišťoven	technické rezervy
pohledávky	vlastní kapitál
ostatní aktiva	ostatní pasiva
investování tech. rezerv investičního životního pojištění	rezervy investičního životního pojištění

Pramen: *Policy issues in Insurance, OECD, Paris, 1993, str. 211*

3. Regulace pojišťovnictví

Pro pojišťovací činnost je typická striktnější regulace ze strany státu než je to typické pro jiné oblasti podnikání. Tato regulace může mít různou podobu, ale pro současné období je charakteristická snaha o změny v regulaci činnosti pojistitelů i v návaznosti na změny, ke kterým v charakteru rizik v posledním období dochází.

Prvotní otázkou je otázka o nutnosti regulaci pojišťovací činnosti ze strany státu. Nutnost regulace pojišťovací činnosti ze strany státu vyplývá z charakteru pojišťovací

služby. Klienti si za předem zaplacené pojistné kupují finanční krytí důsledků událostí, které mají nahodilý charakter a nastanou v budoucnu. Dochází k časovému rozdílu (někdy značnému) mezi počátkem a dalším placením pojistného na straně jedné a výplatou pojistného plnění na straně druhé. V rámci tohoto časového prostoru může dojít ke skutečnostem, které by mohly mít negativní dopad na možnost hrazení závazků ze strany pojistitele vůči klientům. Tento možný negativní dopad lze významně prostřednictvím regulace zmírnit. Realizace pojišťovací služby prostřednictvím tvorby technických rezerv, které jsou určeny na budoucí krytí pojistného plnění, vede k potřebě regulace v otázce hospodaření s těmito technickými rezervami.

Zvláštnosti pojištění vedou k tomu, že konkurence v pojištnictví ani v rozvinuté tržní ekonomice není dostatečným samoregulačním mechanismem zabezpečujícím zájmy pojištěných. Z těchto faktů vyplývá potřeba ochrany klientů – pojištěných ze strany státu, tedy existence státní regulace pojištnictví.

K základním cílům regulace odvětví pojištnictví se řadí:

- ochrana klientů ve vztahu k pojišťovací činnosti (jak ve vztahu k pojišťovnám, tak k ostatním subjektům působícím v rámci pojištnictví),
- zabezpečení stability odvětví pojištnictví a důvěryhodnosti konkrétních institucí a ostatních subjektů v oblasti pojištnictví působících,
- podpora transparentnosti při provozování pojišťovacích služeb.

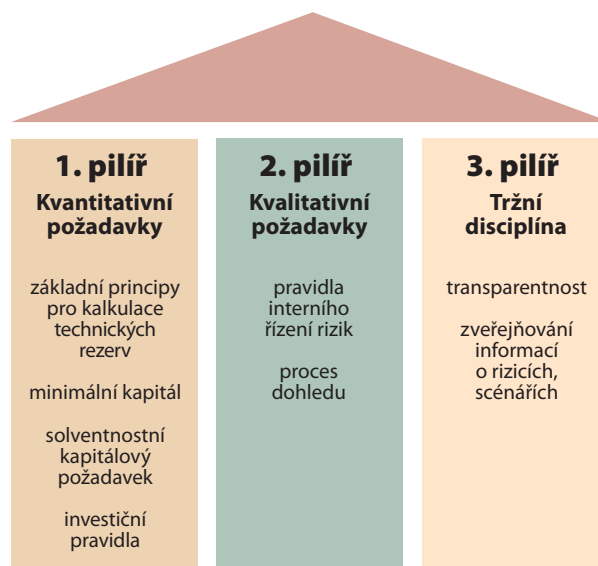
Otevřenou otázkou zůstává míra státní regulace pojištnictví, jinak řečeno nalezení optimální podoby tržně konformní regulace. Na jedné straně by tato státní regulace měla klienty pojištnictva chránit, ovšem na druhé straně by měla být regulace uplatněna v takové míře, aby umožňovala přizpůsobovat nabídku pojištních produktů – pojistné ochrany ze strany pojištnictva potřebám klientů, aby výrazně neomezovala konkurenci na pojištním trhu a umožnila uplatnění pojištních produktů odpovídajících potřebám příslušného období a odpovídajícímu příslušné aktuální ekonomické situaci (situace na finančních trzích, situace v krytí potřeb v důsledku realizace rizik prostřednictvím jiných nástrojů, vytváření vyvážených podmínek s ohledem na konkurenční produkty z jiných finančních oblastí apod.).

Konkrétní přístupy regulace státu k činnosti pojištnictva se v jednotlivých obdobích lišily, historicky byl pro přístup k regulaci charakteristický postup od tzv. přímých metod (materiální dohled) regulace k metodám nepřímým (finanční dohled). A právě poslední vývoj vedoucí k aplikaci projektu Solvency II v rámci Evropské unie dále zdůrazňuje pravidla založená na finančním pohledu při regulaci činnosti pojištnictva.

Solventnost pojištnictva znamená obecně schopnost pojistitele plnit přijaté závazky vyplývající z pojištních smluv, tzn. uhradit oprávněné nároky z realizovaných pojištních událostí, a to nejen v požadovaném rozsahu a struktuře, ale také v požadovaném časovém oka-

mžiku. Takto vymezená obecná definice solventnosti pojištnictva se zdá na první pohled jednoduchá, ovšem kvantifikace takto vymezené solventnosti je velice problematická. K posuzování solventnosti pojištnictva existuje řada postupů. V současné době se soustřeďuje pozornost odborníků na sledování solventnosti pojištnictva s ohledem na v rámci Evropské unie zpracovávanou metodiku Solvency II. Cílem této metodiky je komplexnější posouzení schopnosti pojištnictva plnit své závazky z pojištních smluv na základě agregovaného přístupu k jednotlivým rizikům ovlivňujícím činnost pojištnictva. V rámci metodiky Solvency II se předpokládá regulace pojišťovací činnosti v rámci tzv. tří pilířů, přitom v rámci tohoto konceptu hraje významnou roli vnitřní systém řízení rizik pojištnictva.

Koncept Solvency II: třípilířová struktura

Pramen: Baur, P., Enz, R., Zanetti, A.: *Solvency II: an integrated risk approach from European insurers*, Sigma No. 4, 2006, Economics Research and Consulting, Swiss Reinsurance Company, Zurich, str. 8

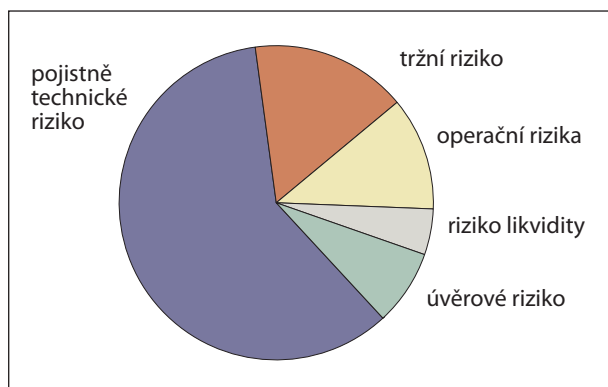
3. Rizika při provozování produktů neživotního pojištění

Pojišťovací instituce jsou ve své činnosti vystaveny rizikům, stejně jako jiné podnikatelské subjekty. Ovšem při provozování pojišťovací činnosti je nutné brát v úvahu rizika vyplývající ze specifík činnosti neživotních pojištnictva. Právě skutečnost, že pojištnictva přebírají jednotlivá pojistná nebezpečí ke krytí od svých klientů, individuálních subjektů, znamená často nutnost vyrovnávat se se složitě predikovatelnými skutečnostmi. Jedná se o souvislost s nejistým škodním průběhem, nejistotou okamžiku výplaty pojištních plnění a možnostmi nastání katastrofických škod, jednak i souvislosti se změnami na finančních, zejména pak kapitálových trzích. Rizika v rámci pojišťovací činnosti lze klasifikovat z různých pohledů. Na základě metodiky Solvency

II jsou rizika neživotních pojišťoven rozdělena do následujících skupin:

- pojistně technické riziko (underwriting risk)
- tržní rizika
- úvěrové riziko
- riziko likvidity
- operační rizika

Struktura rizik neživotních pojišťoven (podle zkušeností a odhadů)

Pramen: www.europa.eu.int/comm/internal_market/insurance

Pro životní pojištění je typická jiná struktura rizik, tedy nejvýznamnějším rizikem je riziko tržní (okolo 60 %) a pojistně technické riziko hraje ve srovnání s neživotním pojištěním menší roli (okolo 20 %).

3.1. Pojistně technické riziko (underwriting risk)

Pojistně technické riziko vyplývá ze stochastického charakteru pojišťovací činnosti. U neživotních pojišťoven představuje nejvýznamnější riziko spojené s jejich činností. Pojistně technické riziko znamená možnost vzniku odchylky mezi skutečnou velikostí nákladů pojišťovny, kdy rozhodující jsou náklady na pojistná plnění a předpokládanou výši výdajů pojišťovny, vyjádřených v ceně pojištění, zejména opět pojistných plnění (výše netto pojistného). Pojistně technické riziko vyjadřuje nejistotu spojenou s četností, rozsahem a okamžikem výplaty budoucích pojistných plnění a objemem souvisejících správních nákladů. Nejvýznamnější v rámci činnosti pojišťovny je oblast pojistně technického rizika spojená s odchylkami skutečného škodního průběhu od předpokládaného. Tato část pojistně technického rizika představuje parametr s nejvýznamnější náhodnou složkou s následným dopadem na stabilitu ekonomiky neživotní pojišťovny.

Příčiny existence pojistně technického rizika souvisí jednak s náhodnými výkyvy skutečných nákladů neživotní pojišťovny od předpokládaných (riziko vyplývající z možnosti odchylky skutečných pojistných plnění od předpokládaných vlivem náhody, rizika plynoucí z extrémních událostí), dále se změnami prostředí okolního světa a dále souvisí s nesprávným nastavením pojistně technických (kalkulačních) parametrů v rámci provozování produktů

neživotního pojištění (riziko omylu – výpočetních modelů a jejich parametrů). Současně lze v rámci pojistně technického rizika zohlednit nežádoucí změnu chování pojistníků po sjednání pojistných smluv.

Náhodné pojistně technické riziko znamená, že dojde k výraznější odchylce od průměrné velikosti pojistných plnění, která je ojedinělá, souvisí s náhodným výkyvem, dlouhodobý průměr jako charakteristika škodního průměru se nemění.

Pojistně technické riziko změn představuje změnu v průměrné velikosti pojistných plnění vyplývající z v čase se měnících podmínek okolního světa, ve kterých se pojištění provozuje. Jde o důsledky:

- vyplývající ze změn přírodního charakteru (například změny klimatu, změny v úmrtnosti, geologické změny),
- vyplývající ze změn technického charakteru (například změny v používaných materiálech, technologiích),
- vyplývající ze změn hospodářského charakteru (například změny v ekonomické struktuře, cenové změny),
- společenských změn.

Pojistně technické riziko omylu vyplývá z možnosti neodpovídajícího určení ceny pojistných produktů pojišťovnou (například využití nepřiměřených metod při stanovení pojistného, neodpovídajících podkladů využívaných pojišťovnou při propočtu pojistného).

Pojistně technické riziko ze širšího pojetí se projevuje v:

- v míře adekvátnosti příslušných druhů pojistně technických rezerv,
- v míře adekvátnosti stanovení velikosti pojistného.

3.2. Tržní riziko

Tržním rizikem se v případě pojišťovny rozumí možná ekonomická ztráta v důsledku změn hodnoty či ceny aktiv způsobených fluktuací úrokových měr, změnou devizových kurzů, cen instrumentů finančního trhu či komodit. V pojišťovnách zahrnuje tržní riziko také rizika plynoucí ze změn hodnoty aktiv a závazků a související nejistotu vyplývající z volatility hospodářského výsledku. Součástí tržního rizika zejména u životních pojišťoven je rovněž nejistota ohledně budoucích závazků, která je ovlivněna objemem připsaných podílů na výnosech. Tržní riziko u pojišťoven je spojeno současně s odbytem příslušných pojistných produktů pojišťovnou nabízených. Specifickou částí tržního rizika v rámci činnosti pojišťoven dále představují garance a finanční opce, které jsou součástí pojistných smluv. Nedílnou součástí tržního rizika u pojišťoven je dále riziko spojené s dopady inflace na činnost pojišťovny.

3.3. Úvěrové riziko

Úvěrové riziko lze charakterizovat u pojišťoven jako riziko, že protistrany plně nedostojí svým finančním závazkům. Pojišťovny jsou vystaveny úvěrovému riziku v souvislosti se skutečností, že významnou součástí jejich činnosti je investování technických rezerv a možnosti selhání emitentů cenných papírů, a dále v souvislosti s možnými důsledky neplnění závazků ze strany zajistitelů. Důvodem neplnění těchto závazků může být zejména insolvence u protistrany. Zahrnuje také riziko

změny úvěrového ratingu emitenta finančního instrumentu, jehož důsledku dochází ke zvýšení rizikovitosti dané investice a tím i ke změně ocenění příslušného finančního aktiva.

Nový přístup ke kreditnímu riziku dokumentuje kvalitativně nový, komplexnější pohled na řízení rizik pojišťovny v rámci projektu Solvency II namísto předchozího jejich odděleného posuzování. V rámci nové kvality vnitřního řízení rizik je třeba mít na zřeteli fakt, že tradiční, historicky osvědčený nástroj stabilizace ekonomiky pojišťovnictví – zajištění sice na straně jedné výrazně snižuje pojistně technické riziko pojišťovny, na druhé straně zvyšuje kreditní riziko a tudíž by mělo vést prvopojišťovny k vyšší obezřetnosti při sjednávání zajistných obchodů.

3.4. Riziko likvidity

Riziko likvidity je spojeno s možnými ztrátami neživotní pojišťovny v případě, že pojišťovna není efektivně schopna vyrovnat své finanční závazky efektivně a v okamžiku, kdy má tyto závazky uhradit. Riziko likvidity může být spojeno se strukturou aktiv pojišťovny, ztrátou z převodu finančních aktiv, náklady na získání dodatečných zdrojů apod. Lepší řízení rizika likvidity v neživotní pojišťovně znamená věnovat náležitou pozornost optimalizaci cash flow.

Nebude-li pojišťovna mít k dispozici dostatek v okamžiku, kdy má uhradit závazky, může to pro ni znamenat ztrátu (sankce za pozdní plnění, ztrátu z převodu finančních aktiv na peníze v nevhodném okamžiku, ztrátu z nákladů na pořízení dodatečných aktiv pomocí kterých by se mohly dané závazky uhradit)

3.5. Operační rizika

Pod operačními riziky se rozumí možnost potenciální ztráty v důsledku nedostatků nebo selhání interních procesů, informačního systému nebo možnost ztráty v důsledku externích vlivů. S ohledem na růst významu technologií a automatizovaných systémů a komunikačních sítí roste v poslední době významnost operačního rizika pojišťovny. Pojišťovny se s operačním rizikem setkávají prakticky ve všech fázích pojišťovacího procesu. Operační riziko zahrnuje zejména:

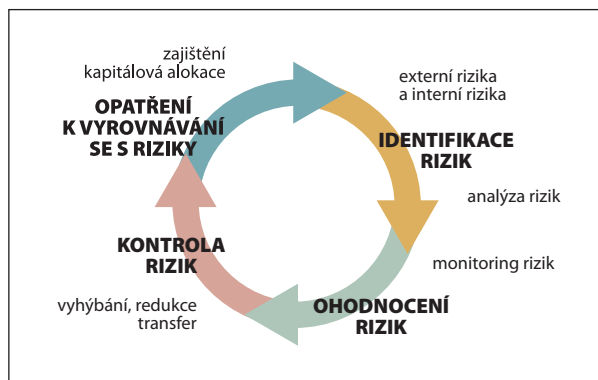
- Provozní a transakční riziko – riziko ztráty z prováděných operací či postupů, vyplývající z použití nesprávných kontrolních a řídicích mechanismů, technických omylů, lidského selhání jednak ze strany pracovníků pojišťovny, jednak ze strany klientů pojišťovny (rušení pojistných smluv) apod.
- Riziko systému – souvisící s možnými ztrátami z nefunkčnosti systému podpory jako výpadky počítačová sítě, chyby v počítačových programech nebo přenosu dat, zničení informačních medií, apod.
- Riziko právního prostředí – vyplývající z měnícího se právního prostředí, změn ve státní regulaci, způsobů zdanění apod.
- Riziko spojené s prodejem produktu, jehož vlastnosti nebyly klientovi dostatečně vysvětleny nebo který neodpovídá potřebám klienta.

4. Řízení rizik v pojišťovacích institucích

Pojišťovny se snaží výše uvedená rizika brát v úvahu při tzv. řízení rizik, čímž se rozumí provádění cílevědomých změn ovlivňujících potenciální rizikové situace nebo rizikové procesy, jedná se o uskutečňování konceptu risk managementu. Je třeba zdůraznit dnešní nový přístup k řízení rizik v rámci neživotní pojišťovny. Lze mluvit od tradičního přístupu založeného na fragmentovaném pojetí řízení rizik k novému pohledu, tzv. integrované řízení. Tento nový přístup se snaží zohledňovat rizika nejen jednotlivě podle jejich významu, ale zejména komplexně v jejich vzájemných souvislostech. To znamená snahu o zařazení všech rizik a příležitostí v úvahách o řízení společnosti.

Proces řízení rizik není procesem nikdy ukončeným, ale jedná o tekoucí kategorii, o neustálé probíhající sledování a kvantifikaci rizik a uplatňování postupů vhodných k vyrovnávání se s příslušnými riziky.

Proces řízení rizik v neživotní pojišťovně

Pojišťovna k potřebuje mít k dispozici určitou velikost vlastního kapitálu ke pokrytí neočekávaných výkyvů ve velikosti závazků vyplývajících z pojistných smluv. Proto řešení velikosti vlastního kapitálu bylo a je zohledňováno jako významný faktor pro hodnocení solventnosti pojišťoven. V rámci metodiky Solvency II (v rámci tzv. prvního pilíře) se jedná o přístupy k určení potřebné velikosti vlastního kapitálu neživotní pojišťovny. Jde o tzv. minimální kapitálové požadavky (MCR – Minimum Capital Requirements) a tzv. solventnostní kapitálové požadavky (SCR – Solvency Capital Requirements). Přitom při určování velikosti SCR se vychází z kvantifikovatelných rizik neživotní pojišťovny. Při řízení pojišťovny je nutné počítat i s riziky, která kvantifikovatelná nejsou, která jsou předmětem (vedle kvantifikovatelných rizik) celkového přístupu risk managementu. Tzn. při řízení rizik v rámci neživotní pojišťovny (v souvislosti s přístupem Solvency II jde o postupy zahrnované do tzv. druhého pilíře) je třeba vedle tzv. kapitálové přiměřenosti brát ohled na další významné faktory ovlivňující pojistný obchod.

Protože pojišťovny ve svých pojistných produktech kryjí negativní dopady nahodilostí, důležitou složkou řízení rizik je otázka rozhodování se o charakteru přijímaných nebezpečí ke krytí v rámci pojistných produktů, tzv. un-

dewriting rizik. Pojišťovna se rozhoduje o přijímání příslušného pojistného nebezpečí na základě jeho charakteru a vlastností (posuzuje ze svého pohledu pojistitelnost rizik přijímaných ke krytí v rámci jednotlivých produktů neživotního pojištění). Z praktického pohledu vymezuje konkrétní situace, kdy bude daný druh pojistného nebezpečí v rámci pojistného produktu neživotního pojištění kryt prostřednictvím pojistného plnění, a stanovuje tzv. výluky z pojistného plnění.

S ohledem na charakter přijímaných nebezpečí se dále neživotní pojišťovna rozhoduje o přístupech ke stanovení velikosti pojistných plnění, tedy využití odpovídajících forem pojištění. Základními formami typickými pro neživotní pojištění je tzv. škodové pojištění. Na první pohled znamená škodové pojištění skutečnost, že pojišťovna vychází při výplatě konkrétního pojistného plnění z velikosti nastalé škody. Využití jednotlivých typů škodových forem pojištění umožňuje omezit ze strany pojistitele velikost jednotlivých pojistných plnění, tedy pojišťovnou regulovat ze svého pohledu celkovou velikost pojistných plnění. To vyplývá z možnosti uplatnění konstrukčních prvků jako limitů, spoluúčastí a dalších nástrojů omezujících velikost pojistných plnění v jednotlivých případech.

Velice důležitým rozhodovacím kritériem v rámci činnosti neživotní pojišťovny je dále přístup ke stanovení velikosti pojistného. Obecný teoretický požadavek nazývaný princip ekvivalence při stanovení velikosti pojistného je založen na skutečnosti, že pojistné vychází z velikosti tzv. pojistného rizika, které je ovlivněno pravděpodobností nastání příslušného nebezpečí na jedné straně a na druhé straně možnou velikostí pojistných plnění (práve při zohlednění uplatnění konstrukčních prvků v rámci pojistného produktu). Základem ceny pojištění je tedy ocenění příslušného nebezpečí zahrnovaného ke krytí v rámci konkrétního pojistného produktu (tzv. netto pojistné). Vedle toho pojistitelé zahrnují do ceny pojištění složky k pokrytí správních nákladů a kalkulovaného zisku. Problémem při určení netto pojistného je v tomto ohledu otázka vyčíslení zejména pravděpodobnosti nastání příslušné události s ohledem na měnící se podmínky i s ohledem na vytváření rezerv na výkyvy ve výplatách pojistných plnění.

Na druhé straně lze čas od času na pojistném trhu pozorovat ve vztahu ke stanovování postačitelého pojistného tlak na výši tarifu ze strany konkurence, který může mít za následek z teoretického pohledu uplatnění dumpingové cenové politiky.

V návaznosti na cenu pojištění je nezbytnou otázkou řízení rizik pojišťovny určení optimální velikosti technických rezerv. Technické rezervy jsou nezbytnou součástí fungování pojištění s ohledem na jedné straně na potřebu časového vyrovnávání přijatého pojistného a vyplacených pojistných plnění a na druhé straně na pokrytí předpokládaných možných výkyvů v pojistných plněních. U životních pojišťoven je důležitost technických rezerv potvrzena ve velké míře rezervotvorným charakterem pojištění. V návaznosti na metodiku sledování solventnosti velikost technických rezerv u neživotní pojišťovny v současné době pro hodnocení solventnosti nehraje významnou roli. V me-

todice Solvency II se předpokládá začlenění otázek určování přiměřené velikosti technických rezerv do tzv. prvního pilíře. Teoreticky jde o problematiku stanovení přiměřené velikosti technických rezerv v podmínkách, kdy se musí vycházet z propočtů souvisejících s nahodilostí, neboť u řady druhů technických rezerv především neživotního pojištění nelze přesně vymezit velikost těchto rezerv, jedná se zejména o výkyvovou (vyrovnávací) rezervu a jednu část rezervy na pojistná plnění, tedy rezervu na výplatu pojistných plnění vztahující se ke škodním událostem, které ve sledovaném období vznikly, ale nebyly pojišťovně nahlášené, tzv. rezervu IBNR (insured but not reported).

Technické rezervy tvoří významnou složku strany pasiv bilance pojišťovny. Přitom se v technických rezervách soustřeďují prostředky, které jsou z pohledu pojišťovny dočasně volné a jsou využitelné k investování na finančním trhu.

Klasickou otázkou při řízení rizik pojišťovny je přístup k investování. Regulace pojišťovnictví ze strany státu již standardně zahrnuje stanovení pravidel pro investování prostředků technických rezerv pojišťoven. Z pohledu historického vývoje regulace investování prostředků technických rezerv se postupně mírně uvolňuje, vymezením širší škály investičních instrumentů pro investování pojišťoven a v podmínkách České republiky rovněž vstupem na trh Evropského hospodářského prostoru. Otázkou z pohledu řízení rizik pojišťovny je výběr investičních instrumentů zejména z pohledu zásady bezpečnosti, ale také výnosnosti.

Klasickým nástrojem využívaným v rámci řízení rizik pojišťovny, zejména pojistné technického rizika, je zajištění. I v souvislosti s přístupy Solvency II je zajištění dáván velký důraz. Při řízení rizik neživotní pojišťovny jde o rozhodování ohledně míry a metod zajištění. Z moderního pohledu na rizika pojišťoven je třeba brát v úvahu ovšem zajištění nejen jako nástroj řešení existence pojistné technického rizika, ale rovněž jako možný zdroj rizika úvěrového. Proto zde hraje roli i rozhodování o výběru příslušného zajištětele.

Zvláštní důraz v rámci řízení rizik pojišťovny je třeba z teoretického pohledu, i z pohledu přístupů v rámci Solvency II je Asset Liability management (ALM). V předchozí části uvedená struktura rizik i pojišťovny má odraz ve faktorech ovlivňujících tzv. Asset-liability riziko pojišťovny. Tedy v riziko vyplývající ze vzájemného vztahu aktiv a pasiv bilance pojišťovny. Asset-liability riziko může být vyvoláno neadekvátní strukturou aktiv vzhledem ke struktuře pasiv pojišťovny – z hlediska časového, výnosnosti, struktury portfolia.

ALM představuje součást řízení rizika pojišťovny a znamená nepřetržitý proces uplatňování, sledování a přehodnocování strategií spojených s optimální strukturou aktiv a pasiv v jejich vzájemné vazbě.

Závěry

Činnost pojišťoven je úzce spojena s kategorií nahodilosti. Pojistný trh je trhem, pro který je charakteristická informační nedokonalost. A to na obou stranách pojistného obchodu. Existuje na straně pojistníků, kteří sjednávají

koupi pojistných produktů, neboť z jejich individuálního pohledu nelze určit, zda příslušná událost s negativním dopadem krytá v rámci pojistného produktu nastane, a nelze z individuálního hlediska přesně určit finanční, případně jiné dopady této události.

Ze strany pojistitelů rovněž nelze považovat faktory ovlivňující velikost pojistných plnění za exaktně zcela určitelné, zejména v podmínkách měnící se reality, a stavů okolního světa, které jsou typické pro poslední období. Provozování pojištění je pro pojišťovnu spojeno s existencí specifických rizik, která lze členit různě a byla v minulosti různě členěna. Moderní přístupy k řízení rizik pojišťoven (snaha je i v rámci přístupu Solvency II)

berou v úvahu při řízení všechna rizika, kterými je činnost pojišťoven ohrožena. Nejde ovšem pouze o šíři škály rizik v rámci risk managementu, ale o celkový agregovaný a komplexní

pohled na tato rizika v jejich vzájemné provázanosti.

V rámci řízení rizik pojišťovny a ohodnocování pojišťoven je zapotřebí se soustředit zejména na následující charakteristiky v hospodaření pojišťoven:

1. Objektivnost a přiměřenost stanovení velikosti **ceny pojistných produktů**. Správné stanovení ceny pojistných produktů je zásadní otázkou pro stabilitu pojišťovny, neboť pojistné má umožnit pokrýt budoucí pojistná plnění, ke kterým se pojišťovna v pojistných smlouvách zavázala. To souvisí nejen s výplatou pojistných plnění v příslušném účetním období, ale zejména s otázkou dostatečné tvorby technických rezerv pro budoucí výplaty pojistných plnění. Současně pojistné musí být stanoveno tak, aby pokrylo náklady pojišťovny spojené s provozováním pojistných produktů a činností pojišťovny, má rovněž reagovat na podmínky na pojistném trhu, ale i na obecné ekonomické podmínky, ve kterých jsou pojistné produkty provozovány, neboť pojistné je stanovováno dopředu na delší období.
2. Odpovídající **konstrukce pojistných produktů** vzhledem k výpočtu budoucího pojistného plnění. Pojišťovny využívají pro různé typy pojistných nebezpečí odpovídající formy pojištění (obnosové, škodové pojištění, různé formy škodového pojištění). Konstrukce pojistných umožňují ze strany pojišťovny řízení maximální velikosti pojistných plnění.
3. Přiměřená **tvorba technických rezerv** odpovídající struktuře pojišťovací činnosti. Technické rezervy hrají rozdílnou roli v životním a neživotním pojiště-

ní. Tvorba technických rezerv vyplývá z charakteru pojistných produktů a účelu jednotlivých rezerv. V některých typech technických rezerv je potřebná velikost odvislá od náhodných faktorů, tedy nelze u těchto rezerv přesně určit velikost těchto rezerv. Na první pohled by se mohlo zdát, že nejlepší bude co nejvyšší objem prostředků v těchto rezervách. Ale optimální situace je přiměřená velikost těchto rezerv, tedy ani příliš vysoké rezervy nejsou vhodné (například z pohledu daňového, z pohledu zbytečného vázání prostředků v rezervách).

4. Důležitou otázkou pro hodnocení stability pojišťoven, zejména neživotních pojišťoven, je **míra zajištění**, tedy fakt, jakou měrou pojišťovna předává ke krytí rizika jiným pojišťovacím institucím. Protože využití zajištění pojišťovnou je spojeno s úvěrovým rizikem je třeba zajištění hodnotit i s ohledem na stabilitu vybraného zajištětele (zajišťitelů).
5. Pro hodnocení pojišťovny je nutné se zaměřit současně na **investiční portfolio pojišťovny**. Pojišťovny jsou striktně regulovány při investování prostředků technických rezerv ze strany státu (Zákon o pojišťovnictví a navazující vyhláška). Pojistitel by měl investovat s ohledem na bezpečnost, výnosnost, likviditu.
6. Přiměřená **velikost vlastního kapitálu** pojišťovny je rovněž významným faktorem při hodnocení stability pojišťovny. Rovněž kapitálová přiměřenost je ze strany státu regulována, ale význam vlastního kapitálu v pojišťovnách vede k potřebě dokonalejších přístupů sledovat odpovídající velikost vlastního kapitálu pojišťovny (na to bude brán ohled v rámci přístupu Solvency II – závislost na ohodnocení rizik).
7. Správné řízení rizik pojišťovny v současné době představuje dále uplatňování tzv. Asset Liability managementu – řízení optimálního vzájemného vztahu struktury aktiv a pasiv pojišťovny. V případě, že pojišťovna nemá v souladu finanční umístění s nároky na výplatu pojistných plnění, vystavuje se riziku nesolventnosti. K tomu může dojít z několika důvodů:
  - pojišťovna nabídne vyšší zaručené zhodnocení (technickou úrokovou míru), než je možné dosáhnout z finančního umístění,
  - pojišťovna neodhadne správně nároky na pojistná plnění a nemá dostatek volných peněz na tyto výplaty a musí rušit některá finanční umístění se ztrátou,
  - pojišťovna, aby získala vyšší zhodnocení, investuje rizikověji a tím může být ohrožena ztrátou z finančního umístění.

doc. Ing. Eva Ducháčková, CSc.

Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta financí a účetnictví, Katedra bankovníctví a pojišťovnictví

Specifika účetnictví komerčních pojišťoven

Pojišťovnictví je mimořádně důležitým odvětvím každé tržní ekonomiky a jeho funkce je v moderním demokratickém státě s tržní ekonomikou nezastupitelná. Všechny změny ve společnosti se přímo odráží rovněž do pojistné činnosti. Objevují se nová rizika, a proto se také objevují nové pojistné produkty.

Pojišťovnictví představuje specifické odvětví ekonomiky, které zabezpečuje finanční eliminaci rizik ovlivňujících činnost individuálního ekonomického subjektu. V podmínkách České republiky se chápá pod pojmem pojišťovnictví odvětví ekonomiky zabývající se pojišťovací a zprostředkovatelskou činností v oblasti komerčního pojištění a s tím spojenými činnostmi. Pro souhrn rizik krytých příslušným pojištěním tak, jak jsou převzata pojišťovnou, je používán termín **pojistné riziko**. Pojistné riziko je vždy vymezeno rámcem pojistného práva, je uvedena časová platnost pojištění – pojistná doba a místní vymezení. Činnost pojišťoven je v současné době upravena zákony¹, vyhláškami, smluvními ujednáními a interními směrnice pojišťoven, které představují tzv. pojistné podmínky, obsahující právní úpravu určitého druhu pojištění.

Pojistné představuje dopředu zaplacenou úplatu za přenesení negativních finančních důsledků nahodilosti z podnikatelských a ostatních ekonomických subjektů na pojišťovnu. Pojistné plnění pak představuje pojišťovnou vyplacené náhrady škod na pojištěném majetku, výplaty z úrazového, životního a důchodového pojištění, či plnění při pojištění odpovědnosti.

Pojišťovny však nelze považovat pouze za společnosti nabízející pojistnou ochranu klientům, ale též za významné investory, kteří v důsledku své činnosti disponují dočasně volnými prostředky svých klientů. Z prostředků za vybrané pojistné pojišťovny vytvářejí jakési „finanční rezervy“ (pojistné

technické rezervy, které jsou finančně umístěny), které v případě, že pojistná událost nastane, použijí k výplatám pojistného plnění. Jelikož jedním z charakteristických rysů pojištění je časový nesoulad mezi zaplacením pojistného (při koupi finanční služby – pojištění) a poskytnutím pojistného plnění (pojistné plnění může vzniknout i řadu let po zaplacení pojistného), pojišťovny s těmito prostředky podnikají.

Odvětví pojišťovnictví obdobně jako bankovníctví podniká s relativně nízkou obsluhou základního kapitálu a hospodaří s peněžními prostředky svých klientů. Proto patří bankovníctví a pojišťovnictví ve vyspělých ekonomikách mezi nejvíce regulovaná odvětví. Nutnost regulace vyplývá z charakteru pojišťovací služby. Cílem státní regulace je především ochrana klientů, kteří uzavřeli pojistnou smlouvu, zajištění stability odvětví pojišťovnictví, zajišťování transparentnosti při provozování pojišťovací a zajišťovací činnosti.

Pojistný trh EU je jedinečným světovým příkladem integrovaného pojišťovacího prostoru. V EU se od poloviny 90. let minulého století uplatňuje princip jediného povolení (jedné licence – European passport) k provozování pojišťovací činnosti. Pojišťovně, založené a registrované v jedné z členských zemí EU, je díky této jediné licenci umožněno prodávat své produkty prostřednictvím poboček v jiné zemi EU, nebo je prodávat přímo ze svého sídla přes hranice na celém území EU. V hostitelské zemi je licence nahrazena pouze oznamovací procedurou. Příslušný orgán státního dozoru domovského státu je pak odpovědný za sledování finančního zdraví pojišťovny a tento dozor je vzájemně uznáván v rámci EU.

Základní členění pojištění je na **pojistné neživotní** – představuje především pojištění majetku, pojištění odpovědnosti, úrazové pojištění

a soukromé zdravotní pojištění – a na **životní pojištění** představující především pojištění osob. Mezi základní odlišnosti účetnictví pojišťoven od účetnictví podnikatelských subjektů patří:

- odlišné členění majetku na finanční umístění a ostatní majetek pojišťovny,
- tvorba pojistné technických rezerv,
- oceňování reálnou hodnotou u finančního umístění a pojistné technických rezerv k datu účetní závěrky nebo k jinému okamžiku, ke kterému se závěrka sestavuje,
- oddělené sledování životního a neživotního pojištění,
- náklady a výnosy jsou členěny podle činností,
- specifické členění nákladů a výnosů na technický účet k neživotnímu pojištění, technický účet k životnímu pojištění a netechnický účet,
- účtování o zajištění pojišťoven,
- vykazování solventnosti pojišťoven.

Finanční umístění

Základním hlediskem, podle kterého je nutno rozlišovat aktiva pojišťoven, je účel, ke kterému slouží. Podle účelu jsou aktiva pojišťoven sledována v účetnictví odděleně. Majetek, kterým pojišťovna ručí za závazky vyplývající z pojišťovací a zajišťovací činnosti, sleduje v účtové třídě – Finanční umístění. Ostatní nehmotný, hmotný a finanční majetek, který je ve vlastnictví pojišťovny a slouží převážně k provozu pojišťovny, se zachycuje v účtové třídě – Nehmotný, hmotný a finanční majetek.

Finančním umístěním se rozumí způsoby a formy umístění prostředků, jejichž zdroji jsou pojistné technické rezervy, či vlastní zdroje pojišťovny. V České republice je skladba finančního umístění upravena zákonem č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví v platném znění. Tento zákon stanoví rovněž zásady, podle nichž musí pojišťovny postupovat ve skladbě finančního umístění, jejichž zdrojem

¹ Zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví, v platném znění, vyhláška č. 303/2004 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona o pojišťovnictví, zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě, zákon č. 350/2006 Sb., o pojistných zprostředkovatelích, zákon č. 563/1992 Sb., o účetnictví.

jsou technické rezervy. Mezi tyto zásady patří:

- zásada bezpečnosti – záruka návratnosti vložených prostředků,
- zásada rentability – zajištění výnosnosti (podíly na zisku, konkurence),
- zásada likvidity – část prostředků musí být pohotově k dispozici na výplaty pojistných plnění (řízení ALM – Asset liability matching),
- zásada diverzifikace – rozložení rizika mezi dostatečný počet právnických osob.

Pojišťovny se snaží investovat do instrumentů, které se vyznačují nízkým rizikem, dostatečným výnosem a uspokojivou likviditou. Investiční instrumenty s vysokou výnosností bývají obvykle vysoce rizikové a málo likvidní. Finanční umístění se v České republice oceňuje od roku 2002 v reálné hodnotě. Legislativou je reálná hodnota stanovena jako tržní hodnota, existuje-li pro dané aktivum aktivní likvidní trh, ocenění kvalifikovaným odhadem nebo posudkem znalce, není-li tržní hodnota k dispozici, nebo ocenění podle zvláštního právního předpisu.

Zákon o pojišťovnictví zahrnuje do skladby finančního umístění tyto druhy investic:

- pozemky a stavby – jedná se jak o provozní nemovitosti, které pojišťovna používá výhradně k pojišťovací a zajišťovací činnosti, tak o nemovitosti neprovozní, přecenění pozemků a staveb k datu účetní závěrky na reálnou hodnotu se zachycuje rozvahově, stavby se neodpisují,
- podíly, majetkové účasti – přecenění této skupiny majetku na reálnou hodnotu se zachycuje rozvahově,
- jiná finanční umístění – akcie, podílové listy, dluhopisy, deriváty, bankovní depozita jsou k datu závěrky přeceněny na reálnou hodnotu výsledkově,
- finanční umístění životních pojištění, je-li nositelem investičního rizika pojistník – pojistníci se podílejí na výnosech z investování (např. unit linked), přecenění této skupiny majetku k datu účetní zá-

věrky na reálnou hodnotu probíhá výsledkově.

Z pohledu auditora je vedle Zákona o pojišťovnictví, který stanoví některé limity skladby finančního umístění, důležitá též vyhláška č. 303/2004 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona o pojišťovnictví. Vyhláška nastavuje další limity pro jednotlivé položky skladby finančního umístění, které:

- nesmí překročit určité % z celkových technických rezerv,
- u vybraných položek navíc limit pro jeden subjekt.

V praxi se mohou objevit problémy s výkladem u jednotlivých limitů. Z pohledu auditora je důležité sledování limitů finančního umístění prostředků technických rezerv. Ve výjimečných případech může pojišťovna požádat ČNB o výjimku ve skladbě finančního umístění.

Struktura finančního umístění by měla být v souladu se strukturou technických rezerv (Asset liability matching), a to především z hlediska času, z hlediska likvidity, z hlediska výnosnosti, z hlediska skladby a limitů finančního umístění. Pojišťovny předkládají 2x do roka úřadu dozoru ČNB „Výkaz o tvorbě a výši technických rezerv a skladbě finančního umístění“ (vždy k 30. 6 a 31. 12.).

Pojistné, pohledávky z přímého pojištění

Pojistné představuje cenu pojištění. Pojistné slouží v pojišťovně ke krytí pojistného rizika, pořizovacích nákladů, správních nákladů, spořicí složky a marže pojišťovny. Předepsané pojistné definuje vyhláška č. 502/2002 Sb., pro pojišťovny v § 19. Podle tohoto předpisu *předepsané pojistné zahrnuje veškeré částky splatné během účetního období podle pojistných smluv nezávisle na skutečnosti, zda se tyto částky zcela nebo zčásti vztahují k pozdějším účetním obdobím*. Předepsané pojistné zahrnuje pojistné z nových pojistných smluv, z obnovených pojistných smluv, změn stávajících smluv a přijatého zajistného. Předepsané pojistné předsta-

vuje pro pojišťovnu výnos a současně vzniká pohledávka za klientem². Často diskutovanou otázkou je, zda účtovat o pojistném v daném roce podle jeho splatnosti, nebo účtovat o ročním pojistném bez vazby na konkrétní splátky v daném roce. Domnívám se, že předepsané pojistné vzniká bez vazby na konkrétní splátky, protože vlastní splátky v průběhu roku již nejsou předpisem, ale jen způsobem placení.

Příklad: Ve smlouvě je stanoveno roční pojistné 2 800 Kč od 1. dubna 200X (splatné ve čtvrtletních splátkách ve výši 700 Kč, a to 2. dubna, 2. července, 2. října v běžném roce a 2. ledna v následujícím roce). Dne 1. dubna 200X vzniká pohledávka za klientem a výnos z uzavřeného finančního obchodu ve výši 2 100 Kč, který bude uhrazován ve čtvrtletních splátkách. V praxi se setkáváme ale s tím, že pojišťovny účtují roční pojistné podle jejich splatnosti, v našem příkladu, by účtovali 3x předpis v běžném roce (pohledávku za klientem a výnos ve výši 700 Kč) a jejich úhradu. To však není v souladu s věrným a poctivým obrazem činnosti pojišťovny. Tato situace by byla možná v případě, kdyby pojišťovna uzavřela s klientem smlouvu na čtvrt roku, která by se opakovaně prodlužovala, pak by vznikala pohledávka za klientem a výnos vždy k 1. 4., 1. 7. a 1. 10. v běžném roce ve výši 700 Kč.

Někteří auditoři možná oprávněně namítají, zda je vůbec správně,

² Pohledávka z předepsaného pojistného nevzniká při zákonném pojištění a unit linked – zde se účtuje na cash bázi.

že vzniká předepsané pojistné pouze ve výši splatného pojistného v daném roce? Není věrnější definovat pojistné dle platnosti smlouvy (tak jak platí v některých anglosaských zemích)? Nevzniká z uzavřené pojistné smlouvy pojišťovně nárok na pojistné minimálně za období, po které je smlouva ze strany klienta nevyověditelná? (Příklad: Uzavřená pojistná smlouva na 5 let. Klient může pojistku nejdříve zrušit po 18 měsících trvání smlouvy. Do předepsaného pojistného se zachytí předepsané pojistné na dobu 18 měsíců, protože po tuto dobu má pojišťovna jistotu, že pojistné obdrží.) V rámci EU zatím není v této problematice jednoznačné stanovisko.

I pro pojišťovny platí, že výnosy a náklady musí být vykázány v okamžiku jejich vzniku a v období, se kterým věcně a časově souvisí, tzn. dodržení aktuálního principu účetnictví. Část předepsaného pojistného, která je sice v běžném roce v pojišťovně splatná, ale vztahuje se k následujícím účetním obdobím, musí být časově rozlišena pomocí pojistně technické rezervy na nezasloužené pojistné, a to odděleně pro neživotní a životní pojištění³, tj. na technický účet neživotního pojištění nebo technický účet životního pojištění. Pojistně technické rezervy se tvoří do nákladů a jsou čerpány do výnosů pojišťovny. Směrnice EU umožňují použití několik metod pro výpočet rezervy na nezasloužené pojistné (metody při lineárním rozložení rizika – pro rata temporis, čtyřadvacetinová, dvanáctinová, či metody při nelineárním rozložení rizika).

Příklad: Uzavřená pojistná smlouva na pojištění domácnosti od 1. 5. 2006 do 30. 4. 2007, roční pojistné 1200 Kč. Sjednané pololetní splátky s datem vystavení 1. května a 1. listopadu.

Předepsané pojistné v roce 2006 činí 1200 Kč, rezerva na nezasloužené pojistné⁴ 400 Kč, zasloužené pojistné v roce 2006 činí 800 Kč.

Pohledávky za pojistníky

Klíčovým momentem pro účetní zachycení pohledávek z přímého pojištění je určení okamžiku skutečného účetního případu a náleží pojistiteli na základě uzavřené pojistné smlouvy⁵ a bez ohledu na to, zda pojistník zaplatil⁶.

Den skutečného účetního případu pro pohledávky za pojistníky je chápán ve smyslu ČÚS a vyhlášky č. 502/2002 Sb., pro pojišťovny ve vazbě na zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě jako okamžik (den) uzavření pojistné smlouvy nebo okamžik, který je definován těmito smlouvami (např. následující den po uzavření pojistné smlouvy). Můžeme říci, že v současné době neexistuje přesná definice, která by určovala okamžik, kdy účtujeme o pohledávkách za pojistníky. V rozvaze pojišťovny vykazujeme pohledávky za pojistníky v hrubé výši, korekci představují opravné položky k pohledávkám (odhad částek, které pojišťovna neobdrží) a pohledávky v čisté hodnotě.

Závazky z přímého pojištění

Závazky z přímého pojištění vznikají v okamžiku uznání výše plnění (závazku) z ohlášené pojistné události, které vyplývají z uzavřených pojistných smluv. O závazcích z přímého pojištění se účtuje ke dni skutečného účetního případu bez ohledu na to, zda pojistné plnění již bylo vyplaceno či nikoliv. Vznik závazku vůči pojištěným na jedné straně představuje současně pro pojišťovnu vznik nákladů na pojistná plnění⁷ na straně druhé. Náklady na pojistná plnění se snižují o náhrady a regresy, které pojišťovna uplatňuje oproti jiné osobě (tzn., že nenese náklady na plnění v plné výši). Např. při pojištění majetku má pojišťovna právo postihu proti osobě, která zodpovídá za škodu pojištěného, kterému bylo na základě pojistného vztahu, vyplaceno pojistné plnění.

Účelové členění nákladů komerčních pojišťoven

Náklady pojišťovny můžeme rozdělit na

- pořizovací náklady na pojistné smlouvy,
- správní náklady pojišťovny.
- náklady spojené s likvidací pojistných smluv,
- náklady spojené se správou finančního umístění.

Zastavme se alespoň u pořizovacích nákladů na pojistné smlouvy. Mezi pořizovací náklady pojišťovny zahrnují všechny náklady týkající se pořízení pojistných smluv. Patří sem přímé náklady – ziskatelské provize zprostředkovatelům, náklady na tiskopisy smluv, administrativní náklady související se vznikem smlouvy a zanesením do systému, náklady na lékařská vyšetření v životním pojištění, ale i nepřímé náklady jako např. propagace a reklama pojištění. Pořizovací náklady na pojistné smlouvy vztahující se k dlouhodobým pojistným smlouvám, se v souladu s aktuálním principem účetnictví časově rozlišují (Deferred acquisition costs – DAC). V neživotním pojištění je časové rozlišení většinou shodné se způsobem výpočtu časového rozlišení předepsaného pojistného. V životním pojištění se vychází při časovém rozlišení pořizovacích nákladů ze stejných matematických metod, jakých se užívá při tvorbě pojistně technických rezerv v životním pojištění. Časové rozlišení pořizovacích nákladů je v souladu se směrnici EU⁸, pokud jednotlivé země tuto možnost nevyklučují. Ani zde neexistuje jednotný názor na aktivování pořizovacích nákladů na pojistné smlouvy (US GAAP zastává názor, že jakékoli pořizovací náklady by měly obsahovat pouze přírůstkové náklady vznikající prodejem pojistných smluv; ostatní náklady jako mzdy zaměstnanců prodeje, propagace a rozvržené režijní náklady naběhly bez ohledu na zmíněné skutečnosti, a tu-

³ V životním pojištění může být nezasloužené pojistné vykázáno i jako součást životní rezervy.

⁴ Rezerva na nezasloužené pojistné se časově rozlišuje většinou dle data splatnosti.

⁵ S výjimkou nesmluvního zákonného pojištění, kde jsou podmínky stanoveny zákonem a smlouva se neuzavírá.

⁶ S výjimkou nesmluvního zákonného pojištění, kde naopak bude zaplacení nezbytným znakem účetního zachycení pojistného.

⁷ Výplaty plnění a odbytné

⁸ Čl. 18 směrnice EU 91/674/EHS.

díž by neměly být aktivovány). Standard IFRS – 1 Pojistné smlouvy (1. fáze) problematiku aktivování pojižovací nákladů neřeší a ponechává ji na rozhodnutí pojišťoven. Náklady a výnosy jsou členěny na technický účet k neživotnímu pojištění, technický účet k životnímu pojištění a netechnický účet. Úče-

lové členění nákladů a výnosů, a to samostatně pro neživotní, životní a ostatní činnosti pojišťovny, je v souladu se směrnicí EU. Ve výkazech IFRS se používá i jiná segmentace nákladů a výnosů (dle oborů podnikání, dle území, apod.).

Pojistně technické rezervy

Pojistně technické rezervy jsou základem ekonomické prosperity komerčních pojišťoven. Slouží k plnění závazků z provozované pojišťovací nebo zajišťovací činnosti. Pojistně technické rezervy plní v pojišťovně specifickou funkci. Jejich existence vyplývá ze zákonných požadavků, z časového nesouladu mezi vybraným pojistným a nastalou pojistnou událostí, z potřeby pokrýt budoucí rizika (závazky) z uzavřených pojistných smluv. Neméně důležitá je i potřeba zajistit věrný a poctivý obraz činnosti účetní jednotky. Směrnice EU, která zabezpečuje porovnatelnost účetních závěrek a konsolidovaných účetních závěrek pojišťoven, vymezuje rezer-

vy neživotního a životního pojištění, které byly členské státy povinny přijmout do svých národních úprav. Rezervy se tvoří na vrub nákladů účetní jednotky a jejich užití ve prospěch výnosů účetní jednotky. Při účtování o tvorbě a použití technických rezerv se účtuje jednak v jejich hrubé výši a jednak o podílu zajišťovatelů na nich. Ve výkazu zisků a ztrát jsou rezervy vykázány jako rozdílová veličina nákladů a výnosů u příslušné rezervy. Rezervy se vykazují v rozvaze pojišťovny v brutto výši, v korekci se snižují o podíl zajišťovatele na rezervách. Podle IFRS je podíl zajišťovatele na rezervách vykázan v rozvaze pojišťovny jako pohledávka za zajišťovnou. Mezi nejdůležitější pojistně technické rezervy patří:

• **Rezerva na nezasloužené pojistné**, tvoří se jak v životním, tak v neživotním pojištění a její výše odpovídá části pojistného, která časově souvisí s následujícím účetním obdobím (nezasloužené pojistné) a stanoví se jako souhrn těchto částí pojistného vypočítaných podle jednotlivých pojistných smluv. Jedná se o časové rozlišení předepsaného pojistného, které se v pojišťovně zachycuje prostřednictvím tvorby technické rezervy.

• **Rezerva na pojistná plnění** je určena ke krytí závazků z pojistných událostí. Tvoří se jak u životních, tak u neživotních pojistných událostí. Představuje celkový odhad nákladů na pojistné události vzniklé do konce účetního období. Sestavuje se v několika vrstvách:

1. Pojistné události hlášené do konce běžného účetního ob-

dobí, ale v běžném účetním období nezlíkvované (RBNS – Reported Bud Not Settled).

2. Pojistné události, které v běžném roce vznikly, ale nebyly v tomto období pojišťovně nahlášený (IBNR – Incurred Bud Not Reported).
3. Odhad nákladů na likvidaci pojistných událostí.
4. Vrstva, která snižuje rezervu na pojistná plnění o regresy, dosavadní výplaty.

Samozřejmě, že i při stanovení rezervy na pojistná plnění, se objevují problémy jako např. pozdě hlášené pojistné události, chyby v odhadech v důsledku vzniku nových typů škod, malá dostupnost historických dat pro odhady apod.

- **Rezerva na prémie a slevy** je tvořena v souladu s pojistnými smlouvami. V neživotním pojištění je tvořena v případě, kdy pojišťovna garantuje klientovi, že v případě příznivého škodního průběhu vyplatí zpět část pojistného vztahujícího se k běžnému roku⁹. V životním pojištění bývá často dohodnut podíl na zisku z finančního umístění jako součást pojistného plnění, potom rezerva na prémie a škody obsahuje tyto částky, pokud nejsou zahrnuty v propočtu rezervy pojistného životního pojištění.
- **Vyrovňovací rezerva** je tvořena pouze v neživotním pojištění a slouží pro pojištění rizik se značnými výkyvy škodních nákladů způsobených nezávisle na vůli pojišťovny (krupobití, vichřice, záplavy). Vyrovňovací rezerva nevstupuje do zajištění, neboť sama tvorba této rezervy je formou zajištění neživotního pojištění. V rámci EU je povinná vyrovňovací rezerva u pojištění úvěru. Metody výpočtu této rezervy se v různých státech kontinentální Evropy liší. US GAAP i IFRS tuto rezervu neuznávají¹⁰ a požadují,

⁹ Neplatí pro bonusy u povinného ručení, které se promítají do sníženého pojistného produktu povinného ručení v dalším roce.

¹⁰ Nesplňují požadavek rezervy – společnost má současný závazek (smluvní nebo nesmluvní), který je důsledkem konkrétní události v minulosti...

aby pojišřovny byly připraveny na výkyvy v pojistných plněních dostatečnou výšří vlastního kapitálu.

- **Rezerva pojistného životních pojišřtění**, tvořří se v životním pojišřtění, a je co do svého rozsahu rezervou největšří. Výšře této rezervy se stanovuje na základě matematických metod podle jednotlivých smluv. Představuje současnou hodnotu vešřkerých závazků pojišřřovny vyplývající z jednotlivých smluv životního pojišřřtění sníženou o současnou hodnotu pohledávek z těchto smluv – prospektivní výpočet rezervy¹¹. Pojistitel vychází z výdajů, které mu plynou z pojistných smluv od data účetní závěrky do konce životnosti smlouvy. Při výpočtu se používají stejná statistická data a táž úroková míra, jaké bylo použřito při výpočtu sazeb pojistného. Otázka správních nákladů je řešena tzv. zillmerizací (jednorázové náklady související s uzavřením pojistné smlouvy jsou umořřovány z rezervy pojistného životních pojišřřtění). Můžře nastat situace, že v důsledku toho bude rezerva v prvních letech trvání smlouvy záporná. Tyto záporné hodnoty se podle právní úpravy České republiky nahradří na rezervě nulovými hodnotami a záporná hodnota se časově rozlišří a vyčerpá z naspořřené rezervy v dalších letech.
- **Rezerva finančního umístění jménem pojišřřtěných** je obdobou rezervy pojistného životního pojišřřtění pro zvlášřtřní produkty životní pojišřřtění, kdy celé investiční riziko nese pojistník (unit linked, variable life). Rezerva se tvořří po zaplacenří pojistného, které se snižřuje o rizikové pojistné a poplatky. Klientovi pojišřřovna negarantuje minimální míru výnosnosti (pojistně technický úrok). Pojistné plnění je dáno tržní hodnotou podřilových jednotek klienta v investičním fondu, které můžře růst i klesat v závislosti a reálné hodnotě finančního umístění.

Pojistně technické rezervy jsou v České republice od roku 2002 oceňovány k datu účetní závěrky „reálnou hodnotou“.

Zajišřřtění pojišřřovny

Zajišřřtění (cesse) představuje rozložení rizika vyplývajícího z uzavřřené pojistné smlouvy mezi pojišřřovnu a zajišřřitele. Za přenos tohoto rizika na jiný subjekt – zajišřřovnu platří pojišřřovna zajišřřné. Pojišřřovna si obvykle ponechává určitou část rizika z uzavřřených pojistných smluv (vlastní vrub). Předmětem zajišřřtění se pak stává zbylá část rizika obvykle do určitého limitu zajišřřitele. Nastane-li pojistná událost, zajišřřtěná pojišřřovna nehradří celé pojistné ze svých zdrojů (vždy podle konkrétnří zajišřřné smlouvy), ale na výplatě pojistného plnění se podřilří i zajišřřovna. Zajišřřitel převzetřím závazků uvolňuje pojišřřovně pojistnou kapacitu a snižřuje riziko přijímané pojišřřovnou na přiměřenou míru. V případě, kdy se zajišřřitel domnívá, že riziko postoupené prvopojistitelem není schopen pokrřýt sám, můžře i zajišřřitel riziko resp. jeho část, kterou převzal, postoupit dalšímu zajišřřiteli (retrocesse).

Mezi další důvody, proč by se pojišřřovny měly zajišřřit, můžřeme zahrnout:

- možnost upisovat v pojišřřovně většří rizika, než by bylo možné za nezměněných podmřínek,
- možnost zajišřřit homogenizaci pojistného kmene – tj. předat do zajišřřtění smlouvy s řádově vyšřšími částkami, jakmile kmen obsahuje pojistnou smlouvu s řádově vyšřší pojistnou částkou než mají ostatně smlouvy z jeho kmene, znamená to anomálii v předpokladech zákona velkých čřísel, a proto i méně jistý odhad předem kalkulovaných pojistných výsledků,
- možnost omezit ztráty a zajišřřovat solventnost pojišřřovny i při vzniku velkých škod, případně kumulace středních či malých škod,
- možnost zmřírnit dopad chybně kalkulace pojistného apod.

Z pohledu účetnictví rozeznáváme zajišřřtění aktivní, účtuje o něm zajišřřřovna jako o přiměm pojišřřtění a **zajišřřtění pasivní**, jedná se o operace pojišřřřovny, při kterých postupuje část rizika do zajišřřtění. Formou zajišřřtění se rozumří klasifikace podle fungová-

nř vztahu mezi zajišřřitelem a pojišřřřovnou. Rozlišřují se dvě základně formy a to zajišřřtění **fakultativní**, při kterém se sjednává zajišřřtění samostatně pro každě riziko (většřinou netytická rizika) a je poměrně drahé, a zajišřřtění **obligatorní**, při kterém jsou podmřinky zajišřřné smlouvy dohodnuty dopředu (jedná se o rámcovou smlouvu pro vymezenou skupinu rizik).

Zajišřřtění členříme na **proporcionální**, při kterém se pojistná částka, pojistné a pojistné plnění dřelří mezi pojišřřřovnu a zajišřřřovnu ve smluvně stanoveném poměru při respektování limitu zajišřřitele. U tohoto typu zajišřřtění je poskytována zajišřřitelem značnā zajišřřná provize na pokrytří pořřizovacřích a správnřích nákladů a zisková provize. Proporcionální zajišřřtění se členří na zajišřřtění **kvótové** – při kterém se zajišřřitel vždy podřilří ve stejném poměru (daně % na pojistném, stejně % na pojistném plnění). Představuje nejjednodušřří formu zajišřřtění, nízké administrativně náklady. Neochraňuje pojišřřřovnu před rizikem velkých škod. Dalšřím, častěji využívaným typem proporcionálního zajišřřtění je zajišřřtění **excedentní**. Podstatou je stanovenří vlastního vrubu pojišřřřovny, tj. rizika pojistné částky, do které pojišřřřovna kryje riziko sama. Pojišřřřovna pak předává do zajišřřtění z každěho rizika jen tu část, která přesahuje vlastní vrub. Poměř pro dělení rizika mezi pojišřřřovnu a zajišřřřitele můžře být pro každou pojistnou smlouvu jiný. To znamená na jedně straně většří administrativně náročnost z důvodu nutnosti vykazovat jednotlivě pojistné smlouvy, na druhé straně přispřívā k homogenizaci portfolia, ochraňuje pojišřřřovnu proti velkým škodám. Zajišřřitel poskytuje pojistiteli zajišřřřovnou provizi.

Druhým typem je zajišřřtění **neproporcionální**, které závisří na skutečné výšří vzniklých škod. Zajišřřitel plnří v případě, že škoda přesāhne prvopojistřřitelův limit (priorita). Škody přesāhující tuto prioritu nese zajišřřitel, a to do výšře limitu svého ručení. Tato maximální část vzniklě škody, která je nad prioritou prvopojistřřitele a kterou hradřří zajišřřitel, se nazývá vrstva. Prvopojistřřitel často sjednává i několik na

¹¹ Tato metoda je v souladu s IFRS.

sebe navazujících vrstev u různých zajišťovatelů, což mu umožňuje získat krytí ve výši, kterou by nemohl poskytnout jediný zajišťovatel. Zajistné je zcela nezávislé na pojistném. Přesun rizika je zde založen na bázi pojistné události. Zajišťovatel neposkytuje zajišťovnou prémii prvopojistiteli. V praxi se tento typ zajištění dá kombinovat i s proporcionálním zajištěním. Základními dvěma variantami neproporcionálního zajištění jsou

XL zajištění (Excess of Loss, škodní nadměrek – zajišťuje proti jednotlivým velkým škodám) a **SL zajištění** (Stop Loss, roční nadměrek).

Co říci závěrem, účetní závěrka pojišťovny musí být vždy ověřena auditorem. Česká národní banka jako orgán dozoru může požádat kdykoliv v průběhu činnosti pojišťovny o ověření auditu auditorem, kterého určí ČNB v případě, že existují důvody zpochybňující správnost původního auditu nebo to vyžadují zhoršené výsledky hospodaření pojišťovny. Náklady tohoto auditu nese ČNB. V případě, že se potvrdí důvody, pro které ČNB zpochybňovala správnost původního auditu, má ČNB právo požadovat úhradu vynaložených nákladů na druhý audit po

původním auditorovi (§ 24 zákona č. 363/1999 Sb., v platném znění). Tak hodně štěstí.

Tento článek byl zpracován jako jeden z výstupů výzkumného záměru Rozvoj účetní a finanční teorie a její aplikace v praxi z interdisciplinárního hlediska s registračním číslem MSM6138439903.

Ing. Jiřina Bokšová, Ph.D.
VŠE Praha

Oceňování finančního umístění a pojistně technických rezerv

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví v platném znění neobsahuje žádná specifika týkající se účetnictví komerčních pojišťoven s výjimkou oceňování ke konci rozvahového dne nebo k jinému okamžiku, ke kterému se účetní závěrka sestavuje (viz. § 24 odst. 2. písm. b, §27 odst. 1, 2). Zákon ukládá ocenit k tomuto datu **finanční umístění a technické rezervy u účetních jednotek, které provozují činnost pojištění nebo zajištění podle zvláštních předpisů (kromě veřejného zdravotního pojištění) reálnou hodnotou.** „Reálná hodnota“ je zákonem o účetnictví vymezena jako:

- tržní hodnota,
- ocenění kvalifikovaným odhadem nebo posudkem znalce, není-li tržní hodnota k dispozici nebo tato nedostatečně představuje reálnou hodnotu,
- ocenění stanovené podle zvláštních právních předpisů, nelze-li postupovat podle a) a b).

Zákon o účetnictví dále uvádí: „Není-li objektivně možné stanovit „reálnou hodnotu“, považují se za tuto hodnotu ocenění způsobem stanovené v § 25 zákona....“ s tím, že

při oceňování ke konci rozvahového dne zahrnují jen zisky, které byly dosaženy, a berou v úvahu všechna předvídatelná rizika a možné ztráty, které se týkají majetku a závazků a jsou ke dni sestavení účetní závěrky známy.

Zda bude přečtení rozdíl na reálnou hodnotu vykázan rozvahově či výsledkově, ukládá pojišťovněm vyhláška č. 502/2002 Sb.

V této souvislosti bych ráda udělala malé zastavení u pozemků a staveb (provozních či neprovozních) a ukázala, jakým vývojem prošlo oceňování a vykazování této položky finančního umístění od roku 2002, kdy bylo zákonem o účetnictví zavedeno oceňování reálnou hodnotou.

Zhodnocení legislativy platné v roce 2002

(viz. Vyhláška č. 502/2002 Sb.)

- Prvotní ocenění pozemků a staveb vycházelo z historické ceny.
- Odpisy u staveb se počítaly pouze z historické ceny a v čase se neměnily.
- Majetek se přečenoval na „reálnou hodnotu“ k rozvahovému dni.
- Oceňovací rozdíly se zachycovaly výsledkově, a to do položek „Přirůstky nebo úbytky hodnoty finančního umístění“ pro životní či neživotní pojištění a souvztažně jako zvýšení či snížení ocenění pozemků a staveb.

Příklad:

Pořizovací cena 100, odpisy 10, uplatněná doba odpisování 2 roky, reálná hodnota 90			
ŘEŠENÍ PŘI OCEŇOVÁNÍ POŘIZOVACÍMI NÁKLADY			
brutto	korekce	netto	
100	20	80	
ŘEŠENÍ PŘI OCEŇOVÁNÍ „REÁLNOU HODNOTOU“			
brutto	korekce	netto	HV z přecenění majetku
110	20	90	100
Odpisy zůstávají beze změny, tj. 20, hodnota netto se zvýšila o 10 na reálnou hodnotu 90, důsledkem toho musí být upravena i hodnota brutto, která se také zvýšila o 10.			

- Přeceňování na reálnou hodnotu se mohlo stát nástrojem pro vyrovnávání výsledku hospodaření. V období horších výsledků – snaha o vyšší reálné ocenění, v období dobrých výsledků pojišťovny snaha o rozpouštění nesprávného ocenění na nižší „reálnou hodnotu“. Vždyť jedním z nástrojů uznání premii a odměn u vedoucího managementu je i dosažený výsledek hospodaření
- V případě, že pojišťovna přecenění na „reálnou hodnotu“ vyúčtovala do výsledku hospodaření, došlo k navýšení zisku a zdaněný kladný rozdíl mohl být rozdělen mimo pojišťovnu, i když vznik tohoto zisku nebyl podpořen žádným peněžním tokem ani jistotou, že za tuto přeceněnou cenu bude pojišťovna schopna majetek v budoucnu prodat. Některé pojišťovny mohly navýšit základní kapitál ze zisku roku 2002 a požádat o další pojistná odvětví.

Zhodnocení legislativy platné v roce 2003

- Prvotní ocenění pozemků a staveb vycházelo z historické ceny.
- Odpisy u staveb se počítaly pouze z historické ceny a v čase se neměnily.
- Majetek se přeceňoval na „reálnou hodnotu“ k rozvahovému dni.
- Oceňovací rozdíly se zachycovaly rozvahově, do kapitálových fondů a souvztačně jako zvýšení či snížení ocenění pozemků a staveb.
- Při opětovném přecenění na reálnou hodnotu (dle vyhlášky minimálně jedenkrát za 5 let), se původní přeceňovací rozdíl zachytil do výsledku hospodaření a oceňovací rozdíl pro běžné účetní období v kapitálových fondech.

Úprava platná v roce 2003, kdy se oceňovací rozdíl promítl nejprve do kapitálových fondů společnosti a až v okamžiku dalšího přecenění na reálnou hodnotu do výsledku hospodaření, řešila problém, který se v účetnictví pojišťoven poprvé objevil v roce 2002, jen částečně. Docházelo pouze k časovému zpoždění, kdy se změna reálné hodnoty promítla do výsledku hospodaření. Tato úprava opět nepřispívala ke správ-

né vypovídací schopnosti majetku a zdrojů jeho krytí v účetních výkazech. Nové ocenění mohlo vyvolat pochybnosti o ocenění předchozím, které právě do výsledku hospodaření vstoupilo.

- Nedostávala se zde do rozporu zásada souvislosti výnosů a nákladů s vykazovaným obdobím?
- Vyhláška pro pojišťovny uvádí přecenit na reálnou hodnotu minimálně 1x za 5 let. Zákon jako vyšší právní norma však uvádí ocenit reálnou hodnotou k rozvahovému dni.

Zhodnocení legislativy platné od roku 2004 – současný stav

- Prvotní ocenění pozemků a staveb vychází z historické ceny.
- Majetek se přeceňuje na „reálnou hodnotu“ k rozvahovému dni.
- Oceňovací rozdíly se zachycují rozvahově, do kapitálových fondů a souvztačně jako zvýšení či snížení ocenění pozemků a staveb.
- Oceňovací rozdíl z přecenění majetku na reálnou hodnotu se do výsledku hospodaření promítne až v okamžiku realizace daného aktiva (v okamžiku prodeje).
- Majetek se nebude odpisovat.

V účetnictví pojišťoven se počínaje od 1. 1. 2004 dlouhodobý majetek přestává odpisovat. Opotřebením staveb se promítá do „reálné hodnoty“ tohoto majetku, která se bude snižovat (popř. zvyšovat). Snížení „reálné hodnoty“ se zachytí jako snížení hodnoty staveb a snížení vlastního kapitálu (v položce kapitálových fondů). Nezachycení odpisů v účetnictví tudíž povede k vyššímu účetnímu výsledku hospodaření.

Jaké jsou ekonomické dopady tohoto řešení? Tím, že pojišťovny vykazují vyšší účetní výsledek hospodaření (předpokládáme zisk), se tento může stát předmětem distribuce rozdělování státu a vlastníkům. To je první riziko. Případné přecenění staveb na nižší „reálnou hodnotu“ vede ke snižování vlastního kapitálu pojišťovny. To představuje druhé riziko. Při takto zvoleném řešení dochází k porušování principu uchování majetkové podstaty účetní jednotky.

Za předpokladu, že daňové odpisy staveb v pojišťovnictví jsou uplatňovány, mohou pojišťovny od roku 2004 řešit vzniklou situaci částečně tím, že uplatní kategorii odložené daně v případě, že „reálná hodnota“ majetku bude stejná, nebo bude klesat pomaleji než daňové odpisy. Odložená daň bude v tomto případě představovat dočasný rozdíl mezi „reálnou hodnotou“ staveb pro účely ocenění v účetnictví a daňovou zůstatkovou cenou. Jedná se o rozdíl, který se kdykoli může změnit v závislosti na podmínkách trhu. Tímto způsobem se v účetnictví ošetří cca 30 % (v závislosti na vyšší daňové povinnosti) účetního zisku. Management poté může rozdělit rozdíl z přecenění a odložené daně. Zbývá část nemá v současné době řešení a bude záležet na kvalitě managementu, aby vyšší výsledek hospodaření nebyl rozdělen mimo pojišťovnu, ale aby z něho byl doplněn vlastní kapitál tak, aby nedošlo k erozi majetkové podstaty účetní jednotky.

Jedním z řešení by bylo zavázat vedení pojišťoven k povinnému přidělení části zisku do statutárního fondu pojišťovny (např. na snižování reálné hodnoty přeceněného provozního majetku), a tím k udržení majetkové podstaty pojišťovny.

Z platné legislativy vyplývá, že pozemky a stavby, podíly a majetkové účasti, které jsou součástí finančního umístění jsou ke konci rozvahového dne nebo k jinému okamžiku, ke kterému se účetní závěrka sestavuje přeceňovány na reálnou hodnotu rozvahově (stavby se neodpisují), jiná finanční umístění (akcie, podílové listy, dluhopisy, deriváty, bankovní depozita) a finanční umístění jménem pojištěných jsou přeceňovány ke konci rozvahového dne na reálnou hodnotu výsledkově.

Otevřené problémy při oceňování finančního umístění a pojistné technických rezerv v komerčních pojišťovnách reálnou hodnotou.

- „Reálná hodnota“ v české účetní legislativě není definována. Zákon o účetnictví uvádí pouze výčet možných přístupů k jejímu stanovení.

- Primárně by podle zákona o účetnictví měla být „reálná hodnota“ určena jako tržní hodnota.
- Pokud taková hodnota neexistuje, odhaduje se „náhradní tržní hodnota“. V případě, že je „reálná hodnota“ stanovena odhadem, není v zákoně o účetnictví naznačena cesta, jak ji určit.
- Zcela nepřijatelné se zdá ustanovení týkající se stanovení „reálné hodnoty“ podle zvláštních právních předpisů. Takovou právní normou se rozumí především zákon o oceňování majetku (č. 151/1987 Sb.), včetně příslušné prováděcí vyhlášky. Tato právní úprava slouží především pro daňové účely a při ocenění nebere v úvahu konkrétní pozici daného aktiva v účetní jednotce. Pro oblast pojišťovnictví to dále bude zákon o pojišťovnictví č. 363/1999 Sb., včetně prováděcí vyhlášky. V těchto případech dávají postupy stanovení „reálné hodnoty“ přednost výpočtům založeným na technické bázi na rozdíl od ekonomického (tržního) pohledu.
- Problematické je i ustanovení, které umožňuje označit za „reálnou hodnotu“ i ocenění k datu transakce, které je nejčastěji založeno na bázi historických cen, a to v případě, kdy nelze „reálnou hodnotu“ stanovit jinak.
- Je ocenění „reálnou hodnotou“ u jednotlivých nemovitostí a pozemků správné, když neexistuje rozvinutý aktivní trh s těmito složkami majetku? O jaké průkazné tržní ceny je možné se v tomto případě opřít? Nemohou být tržní ceny stanovené posudkem znalce či zákonem o oceňování rozdílné?
- Nemůže se zde objevit snaha managementu přeceňovat majetek na „reálnou hodnotu“ podle okamžité výhodnosti? Případná snaha managementu pojištěn o nadhodnocování pozemků a nemovitostí, zakládá prostor pro neobjektivní vykazování majetku, které bude z pozice auditorů jen velmi těžko kontrolovatelné.
- Do finančního umístění patří v komerčních pojišťovnách i cenné papíry držené do splatnosti a cenné

papíry představující účast s rozhodujícím a podstatným vlivem, které jsou podle § 27 odst. a) zákona o účetnictví z ocenění „reálnou hodnotou“ vyjmuty. V komerčních pojišťovnách se však podle § 27 odst. 1 písm. c přeceňují k datu účetní závěrky na „reálnou hodnotu“.

- Má smysl přeceňovat k datu účetní závěrky dluhopisy držené do splatnosti na „reálnou hodnotu“. Jedná se o relevantní informace?
- V této situaci vzniká otázka, která se týká případů, kdy pojistitel garantuje určité procento ve prospěch podílů na zisku klientům. Pokud klienti mají nárok na dané procento z výnosů finančního umístění, budou mít rovněž nárok na výnosy vzniklé v důsledku přecenění finančního umístění? Jestliže ano, tak již v roce kdy dochází k přecenění na „reálnou hodnotu“ nebo až od roku následujícího?

Stanovení „reálné hodnoty“ by jednoznačně mělo vycházet z účetních principů, aby byla zajištěna konzistence vykazovaných bilančních položek v rozvaze účetní jednotky a věrný a poctivý obraz činnosti účetní jednotky.

Oceňování pojistně technických rezerv

Dle zákona o účetnictví musí být i pojistně technické rezervy účetních jednotek, které provozují pojišťovací či zajišťovací činnost, oceňovány k datu účetní závěrky „reálnou hodnotou“. První variantou „reálné hodnoty“ dle zákona o účetnictví je tržní cena. Vzhledem k tomu, že neexistuje trh, na kterém bychom zjistily tržní cenu technických rezerv, je tato možnost vyloučena. Druhou možností je kvalifikovaný odhad nebo posudek znalce. Tím by se mohl stát výrok odpovědného pojistného matematika, jestliže bychom ho považovali za znalce, který odpovídá za velikost pojistně technických rezerv. Třetí možností je stanovit reálnou hodnotu technických rezerv podle zvláštních právních předpisů. Tímto předpisem je bohužel zákon

o pojišťovnictví (č. 363/1999 Sb.), který však v § 18 odst. 1 a v § 20 odst. 3 stanoví, že při výpočtu rezerv pojistného se používá stejných statistických podkladů a téže úrokové míry, jichž bylo použito při výpočtu sazeb pojistného.

V praxi je vykazování pojistně technických rezerv v „reálné hodnotě“ formální záležitost, která nemá v současné době nic společného s „fair value“, tak jak je chápána mezinárodními účetními standardy. V roce 2004 vyšel první standard na pojistné smlouvy – IFRS 4. Ani tento standard zatím nezavádí vykazování pojistných závazků ve „fair value“. Důvodem je nejistota, zda by vykazování pojistných závazků ve „fair value“ přineslo relevantnější a spolehlivější ocenění než je současné oceňování pojistně technických rezerv, a to především za situace, kdy nejsou odzkoušeny matematické modely pro stanovení „fair value“ pro pojistné závazky. Zavedení oceňování ve „fair value“ se předpokládá až v II. fázi standardu na pojistné smlouvy, tj. kolem roku 2010.

Tento článek byl zpracován jako jeden z výstupů výzkumného záměru Rozvoj účetní a finanční teorie a její aplikace v praxi z interdisciplinárního hlediska s registračním číslem MSM6138439903.

Ing. Jiřina Bokšová, Ph.D.
VŠE Praha

Jak to tak vidím, reálná hodnota této továrny se po včerejším orkánu poněkud změnila.

Kresba I. Svoboda

Účetní informační systémy – využití informačních a komunikačních technologií v účetnictví

Autor: doc. Ing. Ladislav Mejzlík, Ph.D.

Nakladatelství Oeconomica 2006, 173 stran, ISBN 80-245-1136-3, cena 300 Kč

Význam informačních a komunikačních technologií (Information and Communication Technologies – ICT) ve všech oblastech života vyspělé společnosti je nezpochybnitelný. Také všichni, kdož se pohybují v oblasti účetnictví a auditu, si dnes již nedovedou svoji práci bez počítačů představit. Existuje mnoho odborníků, kteří se zabývají tvorbou účetních programů, mnoho uživatelů, kteří s nimi pracují, ale nedá se najít mnoho původních českých odborných publikací, které by se využitím počítačů v účetnictví komplexně zabývaly. Zatímco v zahraničí existuje řada publikací zabývajících se Účetními informačními systémy (Accounting Information Systems), tak u nás neexistovala původní česká publikace na dané téma. Tuto mezeru na trhu odborné literatury v uvedené oblasti částečně zaplňuje až publikace, která rozebírá vývoj, nejnovější současné poznatky i budoucí vývojové trendy využívání informačních a komunikačních technologií v oblasti účetnictví. Vstupní kapitola, nazvaná **Základní pojmy**, představuje vývoj forem a technik vedení účetnictví, od ručně vedeného (formy prepisovací a propisovací), přes mechanizaci pomocí účtovacích a následně děrhoštitkových strojů, až po automatizaci pomocí počítačů. Autor upozorňuje na nutnost vnímat vedení účetnictví z hledisek, které spolu bezprostředně souvisejí, tj. z hlediska metodického, obsahového, organizačního a technologického. Jako základní kritéria efektivnosti vedení účetnictví, které ovlivnily vývoj účetních forem, uvádí autor čas, kvalitu (chybovost) a náklady (cenu).

Dopady využívání ICT na účetnictví popisuje druhá kapitola. Tradiční pojetí účetnictví, které představuje vyhotovení účetních knih a na ně navazující výstup – účetní závěrku, překonalo všechny vývojové etapy forem a tech-

nik vedení účetnictví. Změnila se však role a náplň práce účetních pracovníků a nový přístup k průkaznosti účetnictví a auditu účetních závěrek. Významná část zabezpečení průkaznosti účetnictví se přesouvá od účetního dokladu a jeho náležitostí do oblasti zajištění správnosti a spolehlivosti algoritmů zpracování účetnictví. Vychází se z předpokladu, že správně fungující systém, do něhož je zabudován dostatečný počet kvalitních a reálně fungujících kontrol, nemůže produkovat chybné výstupy. S tím souvisejí i rizika, která v tradičních formách neexistovala, a kterými jsou rizika správnosti a spolehlivosti algoritmů určujících způsob provádění účetních zápisů, rizika ztráty integrity účetnictví uloženého v databázích počítačových systémů a zejména pak rizika ztráty účetních dat, jejich nečitelnosti, či ztráty přístupu k nim. Nutnost řešit řadu dalších otázek – a to nejen technických, ale i právních – spojených právě s průkazností přináší s sebou elektronický doklad a s ním související elektronický podpis, které na své širší uplatnění teprve čekají.

Jak se s uvedenými problémy musí vypořádat účetní legislativa, naznačuje třetí kapitola nazvaná **Analýza požadavků právních předpisů ČR na účetnictví vedené počítačem**. Autor zde rozebírá jednotlivé etapy regulace vedení účetnictví v ČR od roku 1972 do současnosti. Teprve poslední novela zákona o účetnictví, platná od 1. 1. 2002, opustila pojem „účetní písemnosti“ a zavedla nový pojem „účetní záznam“. Zákon rozlišuje obsah a formu účetního záznamu a otevírá prostor pro dematerializovanou podobu účetních záznamů a jejich přenos, i když zatím poněkud nesystematicky. Ne zcela kladně vnímá autor zrušení pojmu „projekčně–programová dokumentace“ a zrušení požadavku její existence a tím i zrušení reálné mož-

nosti jak posuzovat správnost fungování systému, jak ze strany uživatele, tak zejména z pohledu třetích stran (daňové kontroly, auditora apod.). Základní roli projekčně–programové dokumentace vidí autor pro zabezpečení průkaznosti účetních systémů při auditu prováděném v počítačovém prostředí. Zde by měla stěžejní roli sehrát Komora auditorů ČR a její směrnice zaměřená na tuto oblast také zavedená praxe budovaná právě literaturou a obvyklými postupy prosazovanými auditory při provádění auditů.

Hodnocení a výběr programů pro vedení účetnictví je název čtvrté kapitoly. Na otázku, který program pro vedení účetnictví je nejlepší, není jednoduchá odpověď. Výběr vhodného programu je záležitostí multikriteriální, vyžadující vyvážené odborné posouzení mnoha kritérií v podmínkách konkrétní firmy. Proto významným faktorem určujícím vhodnost programu je organizační struktura účetní jednotky, její vnitřní členitost a rozmístění, dále její velikost měřená počtem účetních operací za účetní období. Autor podrobně rozebírá všechna kritéria, která je nutné z pohledu uživatele při výběru programu pro účetnictví zvažovat. Je to modularita a otevřenost, míra a způsob integrace subsystémů, kvalita, rozsah a forma dokumentace, uživatelské rozhraní, míra přizpůsobitelnosti a v neposlední řadě naplnění legislativních požadavků. Jiným pohledem jsou systémová (technická) kritéria, tj. technické nároky na vybírané programy, které je nutné posoudit ve vztahu k vybavení, na kterém budou provozovány. Třetím úhlem pohledu jsou pak obchodní kritéria, která ovlivňují efektivnost prostředků vynaložených na nákup programového vybavení nejen pro současnosti ale i do budoucnosti, úroveň poskytovaných záruk apod. V závěru kapitoly autor shrnu-

je typické nedostatky programů pro vedení účetnictví a naznačuje očekávaný vývoj, který přinese rozvoj informačních a komunikačních technologií v nejbližší budoucnosti.

Pátá kapitola rozebírá již v úvodu zmíněná **Nová rizika pro vedení účetnictví**. Jedná se zejména o ztrátu přístupu k datům, ztrátu nebo zničení dat, kdy nejjednodušším řešením je jejich zálohování. Neautorizovaný přístup k datům, tj. manipulace dat osobou, která k tomu nemá oprávnění, vyžadují systematický soubor opatření, od personální politiky a režimová opatření v organizaci, až po hardwarovou a softwarovou ochranu dat. Dalším rizikem je porušení integrity dat, kdy významným prvkem pro udržení integrity dat je tzv. transakční zpracování, které vytváří logické sledy dílčích zápisů do jednotlivých databází informačního systému, které jsou z uživatelského hlediska nedělitelné a výpočetní systém jejich trasování garantuje. V neposlední řadě eliminují rizika nesprávnosti účetních dat i speciální auditorské postupy, které umožňují přiměřeným způsobem identifikovat dostatečnost kontrolních mechanismů zabudovaných do počítačového zpracování účetnictví a otestovat jejich funkčnost.

Konec minulého tisíciletí přinesl kvalitativně nový pohled na programové produkty pro podnikové informační systémy jako na prostředek řízení podnikových zdrojů a informačního zabezpečení procesů, které v podniku probíhají. Tímto pojetím jsou tzv. ERP (Enterprise Resource Planning) systémy, kterými se zabývá šestá kapitola. Podstatou těchto systémů je, ve zkratce řečeno, automatizace podnikových procesů, sdílení datové základny, přístup k funkcím a datům v reálném čase, tvorba, zpracování, ukládání a přístup k podnikovým datům. Jedná se o celostní systémový přístup, kdy podnik je považován za jeden systém, nejsou vytvářeny samostatné oddělené a nepropojené agendy nebo subsystémy. Jednotlivé funkce ERP systému na sebe navazují a jsou navzájem propojeny, stejně jako na sebe navazují a jsou propojeny i podnikové procesy. Důsledkem těchto systémů je

zvýšení kvality, přesnosti, dostupnosti a včasnosti informací a tím i vyšší efektivnost informačního systému a systému řízení, lepší a rychlejší reakce na změny na trhu a na požadavky zákazníků, odhalení úzkých míst a skrytých rezerv, zvýšení úrovně vnitřního kontrolního systému a celkové ekonomické přínosy spočívající v úspoře nákladů a zvýšení výnosů. Autor rozebírá podmínky úspěšnosti implementace ERP systémů, rizikové oblasti a budoucí změny v jejich vývoji.

Rizika a možnosti konverze účetních závěrek

řeší sedmá kapitola. Harmonizační procesy související s globalizací a propojováním finančních trhů zvyšují požadavky na srovnatelnost účetních závěrek pro jejich externí uživatele. Tato procesy se nevyhnuly ani českému účetnictví, kde obchodní společnosti, které jsou emitentem cenných papírů registrovaných na regulovaném trhu cenných papírů v členských státech EU, mají ze zákona povinnost účtovat a sestavovat účetní závěrku podle mezinárodních účetních standardů (IFRS). Autor zde rozebírá možné varianty konverze účetní závěrky z českých účetních standardů na IFRS – konverze na úrovni účetních výkazů, konverze na úrovni zůstatků účtů a konverze na úrovni účetních transakcí. Upozorňuje na jejich výhody, nevýhody a rizika s tím spojená.

Poslední osmá kapitola nazvaná **Využívání Internetu v účetnictví** představuje završení současného vývoje v rozvoji informačních a komu-

nikačních technologií. Uvádí různé oblasti využívání internetu, kterými je elektronické podnikání, zejména různé podoby elektronických obchodů, elektronických tržišť poskytování informačních služeb po internetu, elektronický platební styk a nově se objevující další formy, jako např. elektronické zásobování. Jednou z posledních neaktuálnějších internetových služeb je poskytování aplikací na dálku, kdy uživatel nemusí kupovat ani technické, ani programové prostředky nezbytné pro funkci informačního systému, ani najímat odborné pracovníky nezbytné pro zabezpečení jeho provozu. Autor zde upozorňuje na výhody i nevýhody těchto služeb. Internet také slouží jako informační médium pro zveřejňování účetních závěrek a výročních zpráv. Kapitola analyzuje stručně hlavní problémové okruhy, které by měly zásady účetního výkaznictví na internetu upravit. Závěrem poslední kapitoly autor představuje projekt XBRL (eXtended Business Reporting Language) určený pro výměnu podnikových dat, jako jedné z rozvíjejících se oblastí aplikace jazyka XML (eXtended Markup Language), tj. jazyka založeném na významovém označení jednotlivých částí datových souboru založeném na otevřeném formátu. Princip fungování XBRL International je založen na zakládání individuálních jurisdikcí v jednotlivých zemích. Autor analyzuje hlavní faktory podporující či bránící rozšíření XBRL a popisuje úroveň implementace tohoto projektu v USA, EU i ČR. Využití informačních a komunikačních technologií mění zásadním způsobem řadu tradičních postupů při vedení účetnictví. Mění i charakter a způsob uplatňování některých tradičních metodických prvků účetnictví, které se historicky vyvinuly. Věříme, že uvedená publikace napomůže ke sledování tohoto vývoje a k jeho porozumění a může být také vhodnou literaturou použitelnou v systémech vzdělávání před vstupem do profese i kontinuálního profesního vzdělávání.

prof. Ing. Libuše Müllerová, CSc.

Mazars posiluje pozice

Mezinárodní auditorská a poradenská společnost Mazars ohlásila v první polovině dubna posílení svých pozic.

Ve Velké Británii integrovala do své sítě renomovanou společnost MRI Moores Rowland LLP a v Německu

se sloučila s neméně známou auditorskou a konzultační společností Hemmelrath.

Jak prohlásili Patrik de Cambourg (předseda Mazars) a Philippe Castagnac (hlavní partner Mazars ve Francii), zmíněné kroky přispějí ke zvýšení firemních kapacit ve dvou klíčových evropských ekonomikách a současně i k upevnění pozice Mazars mezi největšími auditorskými společnostmi v Evropě. Integrace Hemmelrath do společnosti Mazars se má projevit i v postavení této firmy v zemích střední Evropy, konkrétně v České republice, Maďarsku, Polsku a Rumunsku.

-jd-

RSM International

Nová skupina pro střední a východní Evropu

Světová síť poskytující auditorské, daňové a konzultační služby pod označením RSM International ohlásila počátkem dubna vytvoření nové skupiny RSM CEE (RSM Central and Eastern Europe Group). Cílem je zlepšit nabídku služeb v jedenácti

zemích střední a východní Evropy, konkrétně v Polsku, České republice, Maďarsku, Slovinsku, na Slovensku, v Estonsku, Lotyšsku, Litvě, Rumunsku, Bulharsku a na Ukrajině.

Podle předsedy RSM Jeana Stephensena by měla skupina RSM CEE vycházet z dosavadní spolupráce s již fungujícími společnostmi sítě RSM, které působí ve zmíněných zemích. „Aktuálně jednáme s firmami v jednotlivých zemích a oceňujeme jejich potenciál,“ prohlásil.

Vytvořením skupiny RSM CEE reaguje RSM International na nárůst obchodu a expanzi ekonomik v regionu střední a východní Evropy.

-jd-

Deloitte.

Výkonným ředitelem bude James H. Quigley

Novým výkonným ředitelem mezinárodní poradenské a auditorské společnosti Deloitte bude od letošního 1. června James H. Quigley, dosavadní výkonný ředitel Deloitte & Touche USA. Ve funkci tak vystřídá nynějšího ředitele Williama G. Parretta. Ten Deloitte řídil od roku 1999. Informovala o tom společnost Deloitte v tiskové zprávě.

Novým předsedou představenstva Deloitte bude John P. Connolly.

James
H. Quigley

John
P. Connolly

Od 1. června vystřídá Pieta Hoogendoorna, který tuto funkci zastával sedm let. John P. Connolly bude stále působit jako výkonný ředitel Deloitte U.K.

-av-

KPMG posílilo oddělení forenzních služeb

KPMG ve střední a východní Evropě v nedávné době posílila svůj tým odborníků na forenzní služby. Ředitelem odpovědným za poradenství ve sporech v rámci střední Evropy byl jmenován Michael Peer, senior manažerem odpovědným za řízení rizik podvodného jednání se stal Ruben Moggee a manažerem odpovědným za forenzní technologie je David Watterson.

Novou posilou týmu forenzních služeb KPMG Česká republika je Pavla Hladká. Působí v pražské kanceláři a odpovídá za služby poskytované klientům při forenzních auditech

a vyšetřování. Pavla má více než osm let zkušeností v auditu, s řízením due diligence a vedením speciálních auditů pro mezinárodní nebo národní společnosti v mnoha odvětvích, včetně výrobního sektoru, konzultantských služeb, reklamy a finančního sektoru. Před příchodem do společnosti KPMG pracovala ve společnosti Mazars. Pavla je absolventkou Ekonomické univerzity v Bratislavě.

Pavla Hladká

-jd-

AUDITOR

AUDITOR, číslo 4, 2007, ročník XIV, povolení MK ČR 6934, ISSN 1210-9096. Vydává: Komora auditorů České republiky, IČ 70901473. Redakční rada: předsedkyně: prof. Ing. Libuše Müllerová, CSc., členové: Ing. Eva Fišerová, Ing. Karel Hampl, Ing. Irena Pittermannová, Ing. Eva Rokosová, Alena Opletalova 55, 110 00 Praha 1, tel.: 224 212 670, 224 222 178, fax: 224 211 905, e-mail: kacrc@kacrc.cz. Příjem inzerce, sazba, distribuce: Infomedia, spol. s r.o., Hráského 15, 148 00 Praha 4, tel.: 271 911 131, fax: 271 911 128, e-mail: infomedia@infomedia.cz. Tisk: Wendy, s.r.o., Mělník, tel.: 315 625 115. Cena: 90 Kč (pro členy KA ČR zdarma). Vychází 10x ročně. Toto číslo vyšlo 4. 5. 2007.

© KA ČR. Všechna práva vyhrazena.

